Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIайн обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Советен Министрийн Советен орган («СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 148 (5088). | ШОАТТА, 11 декабрь 1971 шу. | Мах 2 кап. | Газет арадуьлу 1923 шера денз

КЕРТТЕРДАР— КЪАХЬЕГАМА ОВСАРЛЕ ЛАКХЪЯР

Пятилетка хьалхарча шера план хенал хьалха кхочушъяра лакхара социалистически декхарш тIелаьцнад Нохч-ГIалгIайчен промышленностан къахьегамхоша. Уж кхочушдеш башха-дика телашш дьахад предприятий коллективаша. Цхьайтта бетта планад совгIа арахийцнад цар 18233 эзар сома мехала промышленни продукци. Ерриге тIаккхийтта продукци къахьегама овсарле лакхъяра чотах хьахиннай. Шера планн тIелаьца социалистически декхараши толамца кхочушдара чIоьгIа лоархIаме да къахьегама овсарле лакхъяр. Цу дакъе а доккхий хIамана карагIдийнад промышленноста къахьегамхоша. Соьж 11 бетта хинначул 7,2 процент лакхъелнай къахьегама овсарле укх шера цу юкъа.

Къахьегама овсарле лакхъяра болх къаьстта дика вIаштIехьбаьккхаб Грозненска химически комбината коллективо. ДIабахача цхьайтта бетта планагIа дьархIачул 8,4 процент лакхъелнай из цига. Пхе шера планагIа химически промышленносте къахьегама овсарле лакхъе дьархIоча боарата кхьчай. Цул керттера бахьан да къахьегама овсарле лакхъяра болх комбината химикаша кхетамца вIаштIехьбаьккхар. Укх шера комбината производства юкъе керда техника яхьаре йола 24 задани кхочашъяьй, хIаьта чаккхъяьнна организационно-технически мероприяти 82 я. Цар чотах дикка лакхъелнай къахьегама овсарле, производства 900 эзар сом пайда баьй. Цул совгIа цига болх беш я новаторех, рационализаторех, инженерно-технически болхлоех латта творчески бригадаш, НОТ-а лабораториш, проектно-конструкторски отделаш. Цар дукха балхаш дьох хелача балхашта механизаци автоматизаци яра, технологически процессаш эргаяхара, къахьегам Iилман ларде тIа вIаштIехьбаккхара тIалерладаь. Из бахьан долаш соьж 11 бетта арахийначул 15,2 процент дукхагIа я укх шера цига эрахийна полиэтилен. Дикка дукхагIа арахец фенол, синтетически дубитель, этилови спирт, кхьйола продукци.

Къахьегама овсарле лакхъяра болх ниттта дикка вIаштIехьбаьккхаб В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода, «Октябрьнефть», «Сунжанефть», «Старогрознефть» мехкдаьтта гIаоя управленей, Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода, опытно-экспериментальни завода, кхы дукхача предприятий коллективаша. Планал совгIа продукци арахецара, къахьегама овсарле лакхъяра шера тIелаьца хинна социалистически декхараш хIана лехьа тIехккхоачашдаьд цар.

Цхьабакъал, республикерча цхьайолча предприятеша эсала вIаштIехьбаьккхаб къахьегама овсарле лакхъяра болх. Ерриге республика хьахийцача къахьегама овсарле лакхъяра 11 бетта план кхоачашъяь я 29 предприяте, хIаьта соьж укх хана хиначул лохагIа я из 32 предприяте.

Къахьегама овсарле лакхъяра болх къаьстта эсала вIаштIехьбаьккхаб «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни завода, «Трансмаш» завода коллективаша. Укх шера цхьаьккхе бетта план кхоачашъяьц цу предприятей коллективаша. Социалистически ях вIаштIехьбаьккхара гIулакха а йоагIача тайпара йоаккхо яц цар. Социалистически яхье баьккхар дьхача телашй хан-хьакхьа итогаш а еш ку яхье хьалха латтараш дIабоаллийташ массанена а. Iилманица техникан карагIдийнараш хантпхьа производства юкъехахьал. Новаторийн рационализаторийн балха кулгалделга лейара дол. Къахьегама овсарле лакхъяре белгалдьхьа мероприятеш ниита кхоачашъю хьожаш тIахьожам лоаттабац тIехьаюсана предприятей кулгалхоша, партийни профсоюзни организацеша. Къахьегам Iилман ларде тIа вIаштIехьбаккхара болх тесса лелабу.

Хоьи да, къахьегама овсарле лакхъяр мел лоархIаме гIулакх да. Цудухьа хIара предприяте коллектива декхарийла я шийчура торонаш бизза пайда эца, къахьегама овсарле лакхъяре керда техника дикагIйола технологи сихха производства юкъеяккхьа, тIадиса пачхьалкхен декхараш тIоро дIа а доахаш шера план толамца кхоачашде.

«Социалистически ях вIаштIехьйолхилга дIадо тоалераха» болча КПСС ЦК сецам тIа из аллара социалистически ях кхетамца вIаштIехьяьккхара кулгалделга бехктохкхаме декхараш тIалатт предприятей партийни профсоюзни организацешта. Яхьминита мел къожаш ца хадалаш тIахьожам а лоаттабеш, яхье баьккхараша дьхача толамий хан-хьаназа итогаш е еза. Уж массанена дIа а доаийташ хьалха латтача коллективий опыт шерра дIайоаллийталга вIаштIехьдаккха деза. Цlенхаштта къоасам лоаттабе беза къахьегамен производствений дисциплина тIахьерашна.

Предприятей инженерно-технически болхлоша, НОТ-а лабораторий специалистий сийлен декхар да керда техника, йоалашагIйола технологи сихха производства юкъехахьар, кулгашца деча хелача балхашта механизаци автоматизаци яр, цехашта, установкашта реконструкци ялга хьашхьа чакхдоаккхаргдола гIулакх вIаштIехьдаккхар.

ХIара предприяте кулгалхой, производственно-технически отдела болхлой, специалисташ декхарийла ба каст-каста производствени совещанеш къахьегама овсарле лакхъяра дешаш уттала. Цу совещанешка дийцар, ниитта шу доладуча хана къахьегама овсарле лакхъяра чакхъяха дьархIа мероприятеш ниита кхоачашъю хьожаш тIахьожам лоаттабе беза цар. Ханнахье производства юкъехахьийта еза хийтъаь НОТ-а планаш.

ТIехьа гетта дош йоацаш гIулакх да новаторашта, рационализаторашта карагIдийнараш сихха производства юкъеяьалга. Царех болача пайданта хьежжа воошпева е еза вердадарий авторашта. Цар опыт шерра дIайоаллийта еза берригача болхлошта.

Шийн болх кхетамца вIаштIехьа а баьккха пятилетка хьалхарча шера плана тIелаьца декхараша толамца кхоачашделга хIара предприяте коллектива сийлен декхар да. Цу дакъе боккха лоархIам болаш да из хадаш къахьегама овсарле лакхъяр, цунца цхьана сихха дегIаухаргдолаш арахеца промышленни продукци.

ПРОМЫШЛЕННОСТЕН ТОРГОВЛЕН БОЛХЛОША СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ КХОАЧАШДАР

	1971 шера соц. декхараш	1971 шера 11 бетта кхоачашдар	1971 шера декхараш кхоачашдара процент
Планал совгIа реализаци е тайп-тайпарча продукцега а изделешта а (млн. сом).	13	16,2	113,8
«Грознефть» объединене гIоьнца планал совгIа кхы мехкдаьтта даккхара (эз. сомаш).	150	120	80,0
«Грознефтехимзаводы» объединене гIонца планал совгIа чакхдаьккхача мехкдаьттах водадьта химен тайп-тайпарча продуктешта реализаци е (эз сомаш).	5	10,2	2-за
СовлекагIа планел тIех продукцега реализаци е: Машенашъечен металлообработкан предприятеша (эз. сомаш).	700	193	27,6
Яйгача промышленноста предприятеша (эз сомаш).	340	—	—
Хьунен дахчах хIамашечон промышленноста предприятеша (эз. сомаш).	175	—	—
Кхачан промышленноста предприятеша (эз сомаш).	1600	6157	3,4-за
Пачхьалкхенна кооперативни торговле планал совгIа товараш дохка (млн. сомаш).	2,9	—	—

15 ДЕКАБРЕ—СССР ЖУРНАЛИСТИЙ СОЮЗА СЪЕЗД

Журналистий областной краевой организацешка отчетно-хоржамий конференцеш а республикай съездаш а чаккхъяьннай.

15 декабре Союзий Цlен Колонни зале хьесал СССР журналистий Союза 3-гIа съезд.

(ТАСС).

ЛОАРХIАМЕ ДОКУМЕНТАШ ДIАДОВЗИЙТ

КПСС ЦК ноябрьски Пленума, бархIазлагIа хержача СССР Лаккхехьарча Совета кхоалагIча сессе материалий къаьстта лоархIам а бе, парте Октябрьски райкомо хьадда гIулакхаш чакхдоах уж лоархIаме документаш болхлой коллективашта юкъе а къахьегамхой бахача ноттигашка а дикка дIадовзийтара.

Цу гIулакха «Знание» обществе юкъьанцарча организацей председателий семинар хилар. Цига оттадьдар парте XXIV съезда решенешта, КПСС ЦК ноябрьски Пленума сецамашта, бархIазлагIа хоржача СССР Лаккхехьарча Совета кхоалагIча сессе тIаийнача законашта хIадо пропаганда чIоагIагIа яра декхараш. Уж дийцад дукха ха йоацаш хиннача юкъьанцарча партийни организацей секретарий совещане а партийни комсомольски политически дешара сета пропагандистий районни семинаре а.

Пропагандистий, докладчикий, политинформаторий, агитаторий йоккхача отрядо цу материалий чулоацам районе бахача хIара сага дIабовзийтаргболча тайпара гIулакх вIаштIехьдаккха гIерт парте райкоми предприятей юкъьанцара партийни организацеши. ХIара дешна беча политико-массови балхо новкъостал ду нийсагIча пятилетка декхараш хенал хьалха кхоачашде къахьегамхой сарцагIбахара.

Белгалдаккха деагIаш да, районна предприятей организацейн коллективашка хIанз ЦК Пленумен СССР Лаккхехьарча Совета сессен документаш шерра дIадовзийта доладь хилар. Масала, Грозненски вагонни депо коммунистически къахьегама коллективе каст-каста газеташ деш, беседаши информацеши ю политинформатораши агитатораши: Ф. П. Смелова, О. К. Лясицына, Л. А. Добровскаяс, кхычар.

Уж документаш дIадовзийтара коллективашка боккха болх бу Грозненски локомотивни депо мастера А. А. Макаренкос. «Грознефтегаз» НГУ № 1 йолча технологически цеха смении инженераша Н. А. Гашинас, В. И. Кургузкинас, кхычар. Октябрьски района къахьегамхоша дег тIара къобалду уж документаш, чIоагIа уйла тIаьхийта Iемаду уж, парте политика хьалхоаш.

«ЧIоагIагIа уйла тIаьхийта бийшар аз КПСС ЦК Пленумо парте XXIV съездал тIехьагIа дукен хьакъашта юкъе КПСС ЦК лелабьча гIулакхий хьакъехьа» баьхьаш, — йоах Гор СЭС отдела заведующе А. М. Самойлова. — Даим терналху аз дукен халкъашта юкъера гIулакхаш».

«Дег гIоадьаьккхаш са пхе шера планах долча законо — хьахийлаьдир Грозненча станце болхлочо Дунько Анастасия Гонтерьевнас, — хьинаре къахьета доглайт но. Из аз къобал а ду, цьхьа а лоац».

СССР Лаккхехьарча Совета кхоалагIча сессе сийна дика къахьегама совгIат кийчдаьд коммунист Еременко Юрий Сергеевич парте латтача бурув тохара балхий Октябрьски управлене коммунистически къахьегама бригада — 184 йолча скважина чура 5368 метр вIоаргачара низ болаш вIеж тохай мехкдаьтта.

Парте райкомех юкъьанцарча партийни организацешех деза дарг мел доацар ду уж документаш дIадовзийташ еш йола пропаганда районерча къахьегамхой къахьегамен политически хьинар дIахо айдарца айхха юваш яра.

Т. ЗИНОВЬЕВ.

Хьайбай продукташ дукхагIа яхара кердача пятилетка хьалхарча шера хьоржача ахье шийн наьна ца чхобеш къахьегаш я МалгIабека района «Ингушский» совхоза кхоалагIча отделене доярка Евлоева Либихан. ХIара дийнахь балха норма тIехкхоачашъеш хьайогIа доярка. ХIаьта хIанз тIадоагIача шера чотах къахьегаш я из.

СУРТА ТIА: доярка Евлоева Либихан.

Т. АРЧАКОВА сурт.

ЧЕХОСЛОВАЦКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА ФЕДЕРАЛЬНИ СОБРАНЕ ПРЕДСЕДАТЕЛАГА ков. АЛОИС ИНДРЕГА

Веза новкъост Индра!,

Дег тIара дакъала яьш аз Хьо Чехословацки Социалистически Республика Федеральни собране председатела сийлахьча гIулакха тIа харжарах. ДIайохьийта ду аз СССР Лаккхехьарча Советан ЧССР Федеральни собранеген юкъе этта доттагIала бувзамаш дIахо а вай мехкий халкъашта юкъера доттагIала массе оагIораьара цхьана леладу гIулакхаши чIоагIдаре толаме дегIаухаргдолагах са дог тайна хилар.

Хьай бехктоххамача балха тIа Iа доккхий толамаш дахар лоаесие, новкъост Председатель.

Аьттув баларагIа, аз дех Хьега Федеральни собране депутатий керда состав дег тIара дакъала юкъахь са вIерагIа доьшабац.

ЧIоагIа хьо лоархIаш вола,

Н. ПОДГОРНЫЙ,

СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель.

СОВЕТСКИ РОССЕ КЕРДА ДЕКХАРАШ

БархIазлагIа хержача РСФСР Лаккхехьарча Совета шоллагIа сесси

Доккхийн бехктоххамеи да кердача пятилетке Россе къахьегамхошта хьалхашка латта декхараш. КПСС XXIV съезда решенешкен СССР Лаккхехьарча Советто тIаийцача айсалагIча пятилетка планагIи хьежжа оттаяьча республика пхе шера плана проекта тIа хьахьекхад парте хьалхашка оттадаь керттера декхар— социалистически производство лакхача темпагIа дегIаккхувлара ларда тIа халкъа бахара материальни культурни боарам дикка айбелга Iалашдар.

Пхе шера плана задайнеш толаме кхоачаш фу даь ергьар якаш, коммунизм хьальяра сийлахь-йоккха программе кхоачашъяра юкъе доаттIаш дола дакъа лаца Российски Федераце къахьегамхой кийча хиларах дар РСФСР Лаккхехьарча Совета сессе дакъа лоацараша даь къамельаш.

ДIаьхдаь тIоараш а детташ тIаийцар депутаташей хьайпашен новкъостий Г. И. Воронов, В. В. Гришин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов.

РСФСР Лаккхехьарча Совета Председатела депутата М. Д. Миллионщикова хьакхайкаду, 1971—1975 шерашкен 1972 шерев РСФСР халкъа боахам дегIабоалабара Пачхьалкхен планий хьакъехьа, хIаьта ниитта 1972 шера РСФСР Пачхьалкхен бюджета хьакъехьа а 1970 шера республика Пачхьалкхен бюджет кхоачашъярах а яьча докладах йола преиси дIахо еш хилар.

Сессе къамаьлаш даьраша кьелайкадора Советски Россе халкъаша Коммунистически парте чуръярен арахьарен политика моссана раьза а волаш хьаллоацаш хилар.

Юкъаш йолча планий проекташа, аьлар Татарски АССР Министрий Совета Председатела хьалхарча заместитела депутата Б. П. Мартынова, вайх хIаранега док кхал дайт вай хьалхьах, вай хьамсарча партехи Советски правительствахи. Вай пачхьалкхено чакхдоахача практически гIулакхех советски наха бIаргагу чIоагIа. машар бахьан долаш, дунен халкъашта юкъера гIулакхаш тоадар духьа лоаттабеча къовсама шерра программа кхоачашъеш хилар.

Волгоградски тракторни заводе къахьегама хьинар айдаларах дийцар цун директора депутата В. А. Семенова. Российски Федерацера лаьтта оахаш йолча хIара агрегато, аьлар цо, цу предприято марка тIайолаш болх бу. Пятилетке дикка дукхагIа, шера 78 эзарнега кхочаш трактораш арахеца еза коллектива. Из Iалашдулургдац къахьегама овсарле лакхъяра чотах мара.

Яхь шерра яржарах, болхлошен гIулакхерча кхиэн шоай къахьегам творчески лелабеш хиларах дийцар ниитта Курганска облисполкома председатела депутата Н. Г. Маслова, «Главтюменьнефтегазстрой» начальника депутата Е. А. Огороднова, кхычар. Цар белгалдоахар, коллективаша къахьегама овсарле лакхъяра лоаттабу къовсам социалистически яхьо, Iилма-технически прогрессо кердача, лакхагIча боарам тIа бовккхаш айбеш хилар экономически декхараш эффективно къестаде йиш кулийташ хилар.

Халкъий дохаргдоаца доттагIала чIоагIдара, дукха къомаш дахача вай Даьхен дерригача къамийн народностийн доттагIал тоадаре тIаерзаь йола Коммунистически партен Советски правительствен ленински къамий политика толарех дийцар КПСС Жугатий автономни областа обкома хьалхарча секретара (Хабаровски край), депутата Л. Б. Шапирос.

Из хьакъале политика из ярра чакхйоахаш хилар дог тешаш а деш хьахьоккхаш дола масал да, аьлар депутата, тха областа экономикен культурен дегIаахар. Из дьахиначул тIехьагIа дIадахача шерашка массехк иттаза дукхагIа арахеца яьнной промышленни продукци. Культурно-просветительни учреждений шорра сеть я областа. Тхьанига болх беш да жугатийн эрсийн халкъа театраш. Жугатий меттала арадуьл «Биробиджанер штерн» («Биробиджански седкъа») яха областной газет. Наха бахаш мел йола ноттигаш электрификаци радиофикаци яь я. Телевизиони передачашка хьож бахача нахах 70 процент, цу дакъе «Орбита» ялача космически бувзама системага гIолла Москвера ерашка а.

Дукха хIама ду халкъа образовани, бахача наха доаш дола медицински, культурно-бытовой гIулакхаш тоадара. Вартайнача вежарий цхьан дезале берхате къахьег дукхача къамий вихалаша. Буцаш бар вай нохк болча хана шоай уйланта доал дулуш боаца даьра классови моастагIий, антисоветчикаш, сионисташ мара бац вай толамаш бIарга ца гураш а националистически эгIор тIа а дай вайх меттIаьлеш дувцараш а, Советски Союзерча жугатинкарча хьалах массе тайпара доацараш вIашагIдехараш. Областерча къахьегамхоша, белгалдьяккхар Л. Б. Шапирос, эгIазбахен лое ца луш хьарду советски жугатий бокъо яц яхача сионисташа хьадагIалувинараши цар меттIаьлеша.

Iалаьмате доккхий хувцамаш хул укх тIехьарча шерашка юрта. Цу хьакъехьа шоай боахамера белгалара масал а доаладеш дийцар Тамбовски областа Жердевски района К. Маркса цIерагIча колхоза председатела депутата П. А. Чоалкина. ДIаяхача пятилетке 49 процент дукхагIа хьат дьахкад боахамо, кулх-шиакен шура—цхьан ахазен дукхагIа. ХIанзарча тайпара пайлатонаш чуйолча цIеношка баха дIачубахаб колхоахой кхо бIаь гаргга дезал. Центральни усадьбе хьалдаьд культура ЦIа, берий комбинат.

Iилман тоххамех хьахиннарши мя могта дукхагIен сихагIен халкъа боахама практикана юкъедахьра хьайде йеза йезйраша хетадир шийна къамаьл СССР Iилмай Академе Уральски Iилман центра президиума председатела депутата С. В. Вонсовске (Свердловски область).

РСФСР планаши бюджети юкъеча хана депутаташа къаьстта уйла тIайохийтар резервех пайда эцагIа ицанза барг яа хилара, къоастадиза йисача проблемех дувцар, критически замечаний йир цхьацйолча министерствашта ведомствашта.

Депутаташа предложенеш толар 1972 шера Российски Федераце халкъа боахам дегIабоалабара Пачхьалкхен пхе шера план, 1972 шера плани бюджети къобальйоа хьакъехьа.

Председатела дош волчо — депутата М. Д. Миллионщикова даьш бир, дувцам долча дешаех ялла оче пренех 25 саго къамаьл даь хилара. Пренеш саццийта йоле решени тIаяь.

Дош хадаш къамаьл дир РСФСР Министрий Совета Председатела депутата Председатела заместитела, республика К. М. Герасимова. Депутаташа массана раьза а волаш тIаийцар 1971—1975 шерашка РСФСР халкъа боахам дегIабоалабара Пачхьалкхен пхе шера плана хьакъехьарен 1972 шера РСФСР халкъа боахам дегIабоалабара Пачхьалкхен плана хьакъехьарен закон.

Цул тIехьагIа дош хадаш дола къамаьл дир РСФСР финансий министра депутата И. И. Фадеева. Массена раьза а волаш тIаийц 1972 шерарча РСФСР Пачхьалкхен бюджетах дола Закон. Хьалхаладьча хувцамаши тоадараши теркал а даь, цун доходаши расходаши 43.420.305 эзар сома чIоагIьяьй. Ниитта тIаийцаб 1970 шера Российски Федераце Пачхьалкхен бюджет кхоачашъярах йола отчет чIоагIъеро хьакъехьора сецам а.

Ден повестка дIахора пункт юкъа боладу депутаташ.

РСФСР къахьегамах дола законий Кодекса проекта хьакъехьа доклад бир РСФСР Лаккхехьарча Совета законодательни предложений комиссе председатела депутата В. Ф. Торопова.

Советски къахьегама законодательство, аьлар цо, керда общество хьалхьеча ерригача этапашка Коммунистически партен Советски Пачхьалкхенон хьоттадь декхараш кхоачашдера дакъе бокхача лоархIама хиннай, чIоагIагIа хиннин хьй цо социалистически производствени отношенеш дегIайоалларга.

1918 шера тIаийцадар къахьегама правоотношеней дакъе Октябрьски социалистически революцена карагIдаьнна сийлахь-доккхий хIамаш юридически чIоагIдаь дола Российски Федераце къахьегама хьакъехьарча законий эгIара хьалхара Кодекс. 1922 шера тIаийцар къахьегама хьакъехьарча законий керда Кодекс.

Из Кодекс чIоагIдича дена дIаяхай 50 шу гаргга да. Хувцаденнад мехкара социально-экономически хьаьла. Массе метте, йиза котъянный социализм. Дукха хIамаш хувцаденнад къахьегам вIаштIехьбаккхара дакъе а. Цунца дувзаденна кодекса цхьайола положенеш шоай кхах еха а еха, кхы дIахо чакхIоахаш яц. Болхлойн гIулакхерча наьхен къахьегам ССР Союзен союзни республикай къаьст-къаьстача законодательни акташа нийсбеш бар. БIарча цхьа система а йоацаш къахьегама законодательство дIадоттанза эргIоаш хьеттIенттай.

Из тервал а даш, СССР Лаккхехьарча Совето 1970 шера июле тIаийцар къахьегам социалистически вIаштIехьбаккхара лоархIамегIара принципаш чIоагIъяь йола, къахьегама хьакъехьарча ССР Союзен союзни республикай законодательства Ларда. Ларда тIа оттаьй ерригача союзни республикашта декхар а даь тIайоштен йола юкъара принципальни положенеш. Цунца цхьан республикай суверенни бокъонашка башхалонашех хьежжа, къахьегама законодательство дукха дешаш къестадела цар. мукъагIа кургдолаш дIаденнад.

Вай республика къахьегама законодательство керттера моттиг дIалоацаргья хьажийта хьакъедна проекта а йолаш йолча РСФСР къахьегама хьакъехьарча законий керда Кодекса. Цунна юкъе юс социализме къахьегам правоош еьгъача нийсбеш йола. 1922 шерарча къахьегама хьакъехьарча законий Кодекса тIа оттаь хила керттера демократически принципаш — къахьегама гIулакхаш договорий дьхаши лелалар, къахьегам лоарабар, къахьегама хьалашш нийсдеча профсоюзаша дакъа лацар, кхыдараш.

Цунца цхьан проекто, лардина а сенна, оттаю болхлойн гIулакхерча наьхен къахьегама гарантеш дIахо дасаьхара тIаерзаь керда принципальни положенеш. Царех лоархIамегIаргъараш я: производство гIулакха деза дергдоацаш хилара дувзадена болхло хана кхыча балха тIа воаийташ йолча моттига доаллу уттадар; болх сацарца дувзадена хана кхача балха тIа вахийтача болхлочо юкъера ялапи телар; хана болх бе ца могаш вусарах балха воацаш йоаккха ха чаккхъяьначул тIехьагIа администраце инициативагIа болхло балхара дIаваккхаш а йола ха шина беттагара бе беттага кхаччалла Iаьхъар; бакъо йолаш дIаваьккхача болхлочо везе ца йолаш прогул ярах мах луш йола ха 20 денгара кхаь беттага кхаччалла Iаьхъар, кхыдараш.

Депутата В. Ф. Торопова дIахо дьшхар Кодекса декхараши цун керттера статьяши. Кодекса тIа дикка йоккха моттиг хетаю болхлойн гIулакхерча наьхен къахьегама керттерча бокъонаштен декхараштен. Цу тIа а социализмо къахьегача сага Iалашъяь лоархIамегIара конституцилни бокъонаш — къахьегара, пачхьалкхено гарантия луш дола алапи ийдара, салаIара, къоаналлен болх бе ца могаш висараха материальни Iалашвоа.

Проекто чIоагIъю болхлойн гIулакхерча наьхен кхыйола лоархIамегIара къахьегама бокъонаш а: кхера ца везаш къахьега хьалаш хилийтара, мах боацаш профессиональни кийчо ерах мах боацаш квалификаци лакхъяран, профессиональни союзашка вIашагIкхетара, производства доладеча дакъа лацара.

Цу тайпара бокъонаш, белгалдаьккхар докладчика, я а яц, хила йиш а яц болхлой класса социальни бокъонаш доацъярен эшарам тIахелазадаь болхлошта дуьхьалеш законаш лелача капиталистически мехкашкарча къахьегамхой.

Къахьегамий бокъонаш чIоагIъяра кийсса кердача Кодекса проекто цIенхаштта декхараш тIадожаду болхлоштен гIулакхерча нахан: къахьегама дисциплина кхоачашъе, хьакъе рузяьа льургадеш леладе, оттадь нормаш кхоачашъе. Болхлойн гIулакхерча наьхен къахьегама бокъонаши декхараши чIоагIа цхьоагIо йолаш хилар да вай вахара керттерча принципех цаI хьахьохкар: граждашно обществана дIа дукхагIа ле ду, общество дукхагIа ду граждашна.

ГIаьххьача боарамера 41 сагьати дIаьха балха кIира шо долча я дут, экономически хьедолеш хьалаш нийсдарга хьежжа доацагIча балха кIирега доваладе а оттаду Кодекса проекто. Балха доацагIа чIоагIъю цу тIа кхоза барашта, къахьегама хьалаш эшие долча балхаш тIа берашта, къахьегамхой цхьайолча кхыча категорешта а.

Проекта тIа оттаду болх баьча хенагIа а баьча балхага хьежжа мах а луш йизза йоацача балха хана болх бе торо хилар. Цо йиш хулийт къоалалла пенси ийдераш, цIен воаной, инвалидаш производствени гIулакхаш деча сферанаш юкъехоза. Проекта тIа могаду йизза йоацача балха хана баьча балхо къахьегама бокъонашта (хIара шерарча отпуска йоахала, къахьегама стаж лархIара, кхыдарашта) цхьана а тайпара доазув оттадеш йоаца лоархIаме правила чIоагIъелга.

Доклад чакхйоалаш депутата В. Ф. Торопова белгалдаьккхар, законопроект, къахьегамхой депутатий моттигерча Советаша, общественни организацеша, къахьегамхой коллективаша, юстице органаша дакъа а лоацаш, шерра масс оагIорахьарен йийца хилар. Из юцача хана хьакхьачай 1700 совгIа предложенеши замечаниши, хIаьта РСФСР Лаккхехьарча Совета Президиумо вIашагIъелла комиссе царга бокъонца хьажа а хьежай.

Цу докладах йолча пренех къамаьлаш даьча депутаташа М. С. Александрова — къахьегамхой депутатий Саратовски областной Совета исполкома председатела, В. Д. Мурашева — «Южуралникель» (Оренбургски область) яхача комбината директора, В. А. Фомина — Пензенски областа Белински районерча «Поимский» совхоза директора, И. В. Комылова — В. И. Ленина цIерагIча хемаш тоадеча завода директора (Астраханский область), кхычар белгалдоахар, советски къахьегама законодательство производствени болхлойн хьаштеш массе оагIорахьара цхьана тардара, предприятешка, учреждешка къахьегам нийса вIаштIехьбаккхара тIаерзаь хилар. Цар дувцаш къахьегама хьакъехьара советски законаш гуманни бокъонца демократически хиларах.

Цу тайпара законаш тIаэцадургдац, белгалдаьккхар ВЦСПС секретара депутата А. П. Бирюковас, керттера йоккхо къахьегача сага вахара хьал тоаделга йолча общество мара.

Докладчик — депутат В. Ф. Торопов дош хаддаш къамаьл даь вахначул тIехьагIа РСФСР Лаккхехьарча Совето массана раьза а волаш тIаийцар РСФСР къахьегамах долча законий Кодекс чIоагIдара хьакъехьара Российски Советски Федеративни Социалистически Республика Закон.

Хьалхарчен шоллагIчен сессешта юкъе РСФСР Лаккхехьарча Совета Президиумо тIаийдаьча указий хьакъехьа доклад йир РСФСР Лаккхехьарча Совета Президиума секретара депутата Х. П. Нешкова.

Лаккхехьарча Совето РСФСР Лаккхехьарча Совета Президиума указаш чIоагIдир, доаттIаш дола законаш тIаийцар.

Цул тIехьагIа шийн болх чаккхебаьккхар бархIазлагIа хержача РСФСР Лаккхехьарча Совета шоллагIча сессе.

(ТАСС).

СОБРАНЕШКА БЕЛГАЛДАЬХАРИЙ ИТОГАШ Ю

ПАРТИЙНИ ВАХАР

Ноябрь бетта чаккхьалинай Гудермесски районан ерригача юкъахьайцарча парторганизацешна отчетно - хоржамий собранеш. Дина вIаштIехьъяьлла, коммунисташа шерра дакъа лоцуш, идейно - политически боьрам лакха болуш чаккхьалар уж. Из иштта дилар хьахьоих собранешка хиннача беррига коммунистех 90 процент барана къамельлаш даь дилаpo. Отчетно - хоржамий собранешка дийцира кертера дош КПСС XXIV съезда решенеш кхочашъяра къахьегамхой оьрцагIбоехилга вIаштIехьдаккхара хетадаь дар. Цу тайпара лоархIаме къамельлаш хилар эксплуатацин ремонтин еча депо цехий, молинструменташ ёча заводе, «Кавказ», «Дружба» ахача колхозашка, «Степной» яхача совхозе, иштта кхыча партийни собранешка.

Отчетно - хоржамий собранипресех къамел деш локомотивин депо ремонт еча цеха вовкхагIа волча мастера нов. В. Салова, слесараша Д. Аматаева, Н. Пахомова дийцар тепловозашта ремонт ярга дIайоди ха кIезигъярд социалистически ять шерагIа йоаржаpa парторганизаце де дезарах, кирпичин завода коммунисташа шоай предприяте болх дикагIа тоабергбола хоадамболлаш дола гIулакхаш чакхдахара мероприятеш белгальяьккар.

НислагIа ингалеёна ханал хьалха кхоачашъяра а шоай боахам дIахо дегIабоалабара а тоpоиаш дийцар Кавказ», «Дружба» яхача колхозий юкхьанцарча парторганизацей отчетно - хоржамий собранешка.

ДоагIаш дийцар отчетно - хоржамий собранешна организационно - партийни массово - политически болх дIахо йодача хана тоабе безаш хилар, коммунистий партийни дешара гIулакх кхы а дикагIа тоаде дезаш хилар. Къамельа дахча коммунисташа анализ а яь къоастабир хоржаш йолча партийни органийи юкхьанцарча парторганизацейи болх, гучадьхар кхоачамбоацараш, уйла тIеоаш дийцар уж дIадоахаргдола накъаш.

Къахьегама оьсарле лаккъяра, производственни процессин тоабра доцай партбюрос кIоерига уйла ца ош хиннилга белгалдаьяьхар молинструментий завода коммунисташа. Из бахьан долаш боахлоша бе йоа йола болх бабьещ. Керда хержа бюро декхарийла аьй цу критиках е йоагIаш йола выводаш е.

Идеологически балхах лаьца а, коллективан производственни вахар дуаццаш а каст-каста партбюро заседанеи юкъара собранеш шоаш отчет еча юкъа ца хиннилга белгалдаьяьхар ПМК-6 коммунисташа. Уж лоархIаме дешаш дуцаш хиина дале а, къамель даьча коммунисташа гучадаьхар партийни балхаца хиина кхоачамбоацараш а. Масала, дукха факташ я коммунисташ шоай балхара йистебаьнначул тIехьагIа цIагIа а, ира а нийса ца лелаш, парте член яхна сий долаш ца лелаш. ХIаьта партбюро йоагIаш йола влияни

ъьна оаша бехкенаш де заьбец.

КПСС Уставо дIахьаар коммунисташ дезза ...[illegible] дийцар ...[illegible] къахьегам даьча коммунисташа А. К. Андреевас (Гудермесска станце), В. А. Тагуа (вагонни депо), А. А. ...[illegible] (№11 ...[illegible] монтажин управлени), иштта кхычар.

ЛоархIаме дош дар Гудермесски хиш деххача система управлене парторганизаце шоай отчетно - хоржамий собраие дийцар. Цар чIоагIа белгалдаьяьхар парторганизаце тIайна решенеш кхоачашъяра тIехьожам лоаттабара гIулакх. Къамель даьча коммунисташа механика Закарьяева, белхлоео Макарова, бухгалтера Ложкина, кхычар белгалдаьяьхар тIайна решенеш кхоачашъяра ца хаддаш тIехьожам лоаттабаь балара парторганизаце дикагIа аьттув баргбер мелиоратории бола тоабе дьюна.

Дуппаиза дарган отчетно-хоржамий собранеш чакхйоагаш ... ...[illegible] ... кхоачамбоацараш. Гудермеса районан ...[illegible]

трически сетейн районан парторганизацешка вIаштIехьдаккханзар беррига коммунисташ отчетно-хоржамий собранешка хургбола гIулакх. Горбытуправлене механизаьяьтаx ОРСа ...[illegible] отчетин доклад ...[illegible] хана коммунисташа ...[illegible] дакъа лаьцацан. Цухуьа ...[illegible] ца цар докладаш критика ...[illegible] йолаш хилар, чакхъяьи отчетни мероприятеш чакх ца йоацах боаийна бола баьн ...[illegible] ца яр ...[illegible] ца хаар а.

Иштта отталча докладаш вIаштIехьдаьийтинзар балха хий на кхоачамбоацараш дIадахара собранешка аьча критикахи самокритикахи пайда эцаргбола гIулакх.

Организационно - партийни массово - политически бола дIахо йолача хана тоабара дукха критически замечанеши предложенеши елар отчетно - хоржамий собранешка къамель даьча коммунисташа. Цу собранешна белгалдаьяь кхоачамбоацараш дIадоахаргдолаш гIулакхаш вIаштIехьдаха ерригача парторганизацешка. Критически замечанеш ларде а лаьца бола тоабара мероприятеш йола оттае еш ерригача юкъхьанцарча парторганизацешка.

Отчетни хоржамаш дача хана юкъхьанцарча парторганизацей секретарий кхоалагIа дола дакъа хувцаденнад. ХIанз парте горком парторганизацей секретарашта ...[illegible] гIо ...[illegible] ...[illegible] ...[illegible] ...[illegible] ...[illegible] юма грушенна ...[illegible] советаш балхах кулгалдар ...[illegible] ...[illegible] ...[illegible] дийцар партсобранеш уггаду лелаш КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяра тIедерзадаь хила дезалга. КПСС горкома хIанзоуа тIехьагIа ерiбола совнарашка дувцаргда административни бола балха тIехьожам лоаттабара парторганизацеца еннача боккъонех, партийни балха кхыча гIулакхех лаьца.

Шеко яц чаккхьалнача отчетнохоржамий собранеш коммунистий хьинар кхы ...[illegible], КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяра районан беррига къахьегамхой оарцагI а боахаш.

И. ГОЛУБОВ,

КПСС Гудермесски горкома организационно - партийни балха отдела заведующи.

КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ

...[illegible] хьинар айдена ...[illegible] ...[illegible] деношка вагонни депо ...[illegible]. Цар бизза ...[illegible] шоай ...[illegible]. Ремонт ...[illegible] ...[illegible] ...[illegible] 3 сахьат ...[illegible]. Ремонт ...[illegible] ...[illegible] ...[illegible] хинна вагонаш нормал 10 процент кIезигагIа хул. Къаьстта дика къахьегаш а Дауров Асларбек керте латта деношкя ремонт еш йола комплексни смена. Цаьа смена дIахьийтаи цо шиш задани, тIайна социалистически декхараш кхоачаш ца деш. Цу сменана технически отдела болхлоеш тIехьожам лоаттабиц. Материалаш кхоибеш дIахийтар бахьан долаш ремонт ярга дIайода мах планагIа лаьрхIачул 3 процент лоабеьй смена.

Ненастоящимте хьоалаи а ...[illegible] ...[illegible] къахьегаш ба цхьоалагIча смена слесараш Соловин, Вахмистинова, Новикга, шоалагIча смена слесараш Алохин, Сашии электросварщик Шульга, кхы ...[illegible] а.

Укх деношка дика къахьегаш я вагонашка технически хьожаш йола Кожевникан Александра кулгалду смена е. Цхьанна бреа йоацаш бола бу цо ,межадьтта продукташ йиш йола ...[illegible] графикагIа дIауийт.

КПСС ЦК ноябрьски Пленуме СССР Лаккхьарча Совета шоалагIча сесси решенеш дог гIоадамхача тха боахлоша хьинар кхоадш толамаш лаккхдара, — йоах смена кулгалхочо нов. Кожемяхина.

Иштта хьинаpo къахьегаш дукхача балхлой портреташ дено сийлен Доска тIа хьалтехад. хIаьта «Сийлен машенеакъахо» яха цIи оилай автоконтрольни пункта слесара Тихонов Григорий Кузьмича, промывальщика Нушаев Махьмуда, слесараш Цоков Шарепа, Эадиев Мусайна, кхычарга.

Г. ФЕДОРОВ.

ДЕКХАРАШКА ХЬЕЖЖА ЭРГАЙОАХ

Шелковской районан колхозашка, совхозашка, предприятешка гойтара агитаци вIаштIехьъякхара гIулакх иштта латт хьежаш смотр-конкурс еш я. Цун корттера чулоацам КПСС XXIV съезда решенешта пропаганда алга да. Из 'смотр дIайолаенначa хана дена боккха болх баь районо хIаплоарча декхараша дIадеххача тайпара гойтара агитаци эргальккха тоавра.

«Коммунизм» колхоза парткомо вордI сагах латта комиссе вIашагIъеллай цу гIулакха. Цу комиссе лоархIаме болх чаккхбаькхаб гойтара агитаци керлача тайпара тоаль кийчъеш лоарпгай, тIахьехамий керда тексташ язъяй, пахка ...[illegible] ...[illegible] оттаргбола доахк дика хийдаь пятилетка хьалхарча шера тIайна социалистически декхараш, уж кхоачашделга мишта лел хьа а гойташ. Колхоза къахьегамхой социалистически декхараш, кердача пятилетке юртбоахама артель мел дегIайоагIаргъя хьагойташ йола гойтара агитаци боахама центральни усадьбе вIаштIехьъяьккхай. Колхоза боахам болча шин станица культура ЦIеношка «Колхоза толашагIбола къахьегамхой» «Пятилетка хьалхарча шера социалистически декхараш кхоачашдарах дола хьокхамаш» яха фотостендаш оттадаьд. Сийлен книжка леладу, колхоза производство дегIайоаллаеча декхий толамаш даьккхарий цIераш цу тIа дIа а яздеш.

Гойтара агитацена смотр еча хьинаре дакъа лоацаш ба культ-боаллой комиссе членаш В. Федина, Г. Агафоночкина, Л. Дорошенко. Цар новкъостал дир фермашкарей бригадашкарей цIе уголокаш кийчъе.

Болх бе ха хьагIаоттаца дукха нах хул «Путь к коммунизму» яхача колхоза тракторни бригада ЦIеча уголокe. Цу кийрдачен паргIатачен цIагIа моллагIчун а бIарг тIаоттаргболаш хоза кийчъяьй нах лоархIаме гIулакхаш кхоачашдоа тIахьехаш йола гойтара агитаци. Кердача пятилетко боахама экономике хургбола эргалонаш хьагойтцо, балха оьсарле лаккхьеш, кхы а дикагIа къахьегара механизатораш гIаахьех. Смотр дIайолаеначул тIехьагIа цу боахаме кердача пятилетка ялат, дулх, шура, кансаш яхара производство дегIа мишта йоагIаргъя хьахьокхаш йола щиташ оттаьй.

Гойтара агитацена смотр яра белгала болх чаккхбаькхаб Менжинске цIерагIча колхоза производственни участкашка а. «Белам ...[illegible]» тайпара кийчъяь цар шоай шурий-товарни фермешка ...[illegible]. Цига хьалтехаха ...[illegible] транспаранта тIа ...[illegible] ...[illegible] 550 тонн шура ...[illegible] ...[illegible] йолча дош ...[illegible] ферма коллективо». «Хьайбаш леладераш! Шоай дош кхоачашдара тIагIеpта хьоьсам лоаттаболаш». Цу транспаранта вIаллда хьокхамий Доска. ТIайна социалистически декхараш кхоачашдарах дешна цифраш хул цу тIа, яхьа хьалха латтарий цIераш белгайоах.

Колхоза культура ЦIагIа доаллача декхача плакато дувц кердача пятилетке колхоз а вай махка-юрта боахам а дегIабоагIаргхиларах.

Цу боахама ферме кIеззига яц кхы тайпа гойтара материалаш а: дикагIйолча доярка сийне байрах айъ, хIараие тIайна социалистически декхараш да, графикаш йоазь хьалтеха, уж кхоачашъярах къахьегама листокаш арахец.

Гойтара агитаца производства ший влияни яьлга ховргда ферма балха гIулакхашка хьежача. Хьалха тIехьабуссачарна юкъе хиина уж хIанзе шура йоахара шера задани кхоачашъяь баьннаб. Ер шу чаккхдалалехьа планал совгIа 600 центнер шура Даьлента йоахка дага ба ферма болхлой.

Гойтара агитацена смотр яра гIулакх лостам болаш леладу «Красный пахарь» колхоза производственни участкашка а. Боахама партийни комитето болгIаш бола, теркаш тIаухийт гойтара агитацена, колхозой коммунистически кхетамна хьалхехбара лоархIаме средство из хилара терра. Из гIулакх дIадоладаьча хана дена дукха керда стендаш, витринаш, плакаташ даьд укхаза. ХIаьта уж цаI е цаI ах бутт баьлча керда а доах. Дика гойтара агитаци хиларо эргальккхах хIанз боахама фермашкарча, бригадашкарча ЦIеча уголокий чурок тIерен сибе. ХIанз кийчду щиташ, стендаш, хьокхамий Доскаш хьалха саина доккхий а, дезa а доацаш дайтен хоадача конструкцегIеи даь да. Дика тоаьй гойтара агитаци цу колхозерча культура ЦIагIеи библиотекеи. Каргалиновская яхача станице колхоза правленена хьалхашка къахьегамхой терках тIаоаргболча тайпара кийчдаьд «Красный пахарь» колхо...[illegible] ...[illegible] ...[illegible] долахейд, «Колхоза толашагIбола къахьегамхой» яха сурий галере.

Дукха даьд гойтара агитаци эргальккха тоаре Ленина цIерагIча «Шелковский» племсовхозе а. Из хоадамбола чулоацам болаш а, тайп-тайпарча дешашта хотаьь я а. Хоаача щиташа, панноша, плакаташа дувц КПСС XXIV съездо юрта боахама къахьегамхошта хьалхашка оттадаьча декхарех, совхоза хьалха латтача къахьегамхоех.

Гойтара агитаци вIаштIехьъякхарга диллача дукха кердалараш бIаргагурда шоана «Бурунный» яхача консаш лелеца совхозе а. Цар корттера чулоацам — кенсаш йоахилга дегIадоалладара боахама производственни заданеш, хьункъам лаахбаран продукцета дIадодар кIезигдаран де дезар къахьегамхошта дIайовзийтала.

Гойтара агитаце смотр еча шерра дакъа лоац районан культура учреждений болхлоеша а. Цар ешаш мел дола новкъостал лоаттадаьц колхозашка, предприятешка, фермашка, бригадашка гойтара агитаци тахалярча декхараша дIадехххача тайпара эргальккха тоаьра.

Е. ФАРНИЕВА,

КПСС Шелковской райкома секретарь.

УЗБЕКСКИ ССР. Ферганска атагIа хьалхон даттача хий ухача сета керда техника хьалчай — балха оьсарле лакха йоал, бетон ...[illegible] яха комплекс (сурт тIа). Каналаш хьарсаш дола ...[illegible] профилировщикаш, бетон ...[illegible], ...[illegible] ...[illegible]. БIаь боллочоа меттел болх бу машенаша, хIаьта царна гIулакх деш 6 саг мара вац.

Г. ВОЙКО сурт.

ТАСС фотохроника.

Вахте — бурувдеттараш

Хьинаре къахьегаш ба «Грознефть» объединене Октябрьски управлене бурувдеттараш. Ноябрь бетта бурувтоахара график кхоачашъяьй цар. Бутт болабелча дена цар теха бурув 2843 метр да е графикал совгIа 314 метр.

Яхье хьалхе лелаш я Евгений Петрович Павлов керте латта, сентябрь бетта лаккхадоьлам № 215 йола скважина эксплуатацие дIаейна коллектив. ХIана ца бурув тоалаш а № 190 скважинана.

Толама къахьегаш я Владимир Михайлович Давыдов керте латта бригада а. Бурувдеттара балдаш дача управлене коллективе толамa къахьегаш ба бурувдеттараш н. н. Трошкин, Сатвалов, Новиков, Скворцов, бурувдеттачун гIоначий Миронов, Бакиев, Морозов, Финогенов, лаборантка Садитдинова, иштта кхыбараш.

Л. ГРИГОРЬЕВ.

ВОЛХ ТОАВАРА ЙОАКХО ЯЬЙ

Сийлахь - йоккхача Октябрьски революцена 54 шу дуза ди тIеиххоачаш шера йола чаччахьалкхенга шура йоахара план кхоачашъярах рапорт делар тха боахамерча хьайбаш леладераша. Грознерча тикшашка йоахка ахьийтар оаха 4300 центнер шура.

Тха хьайбаш леладераш пятилетка хьалхара шу дIадолаьуш хиина темпаш хIанз а яц ца йоайташ хьабоагIа. Укх тIеххьарча шин бетта совгIа йолча дена хьатIадоагIача шера чотах шура йоахкхаш ба уж. Воштa къоча 300 центнер шура дукхай доаркаша планал совгIа. Ферма тIайна социалистически декхараш за 4640 центнер шура ийла. Даьча лоархIамаша хьакьоаш уж декхараш цар тIехкоачашдергдолга. Совхоза механизаторашa шоай беррига теркам тIаберзабир укх шера доаьъара база чIоагIъяра. Цу гIулакхо чIоагIа аттача баьнккаб хьайбаш лелдерий болх. Доахнина шортте дика йол, силос, концентраташ а. ХIанз Iана зама яле а доахангара йоаккха шура лохлац. Хьоанал лаьца йолаш я оаха пачхьалкхенга дIачуталa шура.

ПланагIа хIара 1аттагара 2850 килограмм шура акхха воаш бер фермера доаркаш, тIайна декхараш хир 2400 килограмм шура яккха яьна. Вакъла, доаркаша цхьайтта бетта якхне шура 3088 килограмм я. Толамаш совдоахача боккхача лоархIаме дар ферма боллой къахьегамхара моральни а материальни а безам совбоаккхар, царна юкъе шерра социалистически яхь ъьржар. Къахьегарга хьежаш ба болхлошта тIаболгIа пайда а. «Социалистически ях вIаштIехьйоаккхилга дIадо а тоадарех» бола КПСС ЦК оопаи араваннача тIехьагIа кхы а шерагIа яьржар ях тха доаркашта юкъе.

ЧIоагIа дог гIоадамна IомаьIа тха болхлоша КПСС ЦК ноябрьски пленума а, беркIавагIа керкача СССР Лаккхьарча Совета кхоалагIча сесси а материалаш. Пленума а, сесси а белгалдаьха доккхий декхараш кхоачашдара цхьанне хIама кхоадергдац оаха, яхаш ба тха фермагIа болхлой. ДукхагIа бола доаркаш шоай пленумаш а социалистически декхараш а кхоачашдеш ба. Эгтара дикагIа бола доаркашта юкъе ба планагIа цхьан Iаттагара 2350 килограмм шура якха еача 3023 килограмм шура яьнкха бола Душаева Деши, хIара Iаттагара йоакхка шура 2800 килограммаш тIех яьнка бола доаркаш Калачева Прасковья Иванова, Хожбахматова Зейнат, кхыбараш.

В. БАРКИНХОЕВ,

Грозненски районан «Юбилейный» совхоза парткома секретарь.

ХАМСАТА ТОЛАМАШ

Акмолински областе «Ключи» яхача колхоза жа - товарни ферме яхар Эгтара хьалха балха Даккильгова Хамсат. Из дар 1951 шера.

Хамсата укхаза кораёр шерра доттагIий. Царех цаI яр Галашева ПаьтIамат.

Шин болх дукха бале а, массаза ха кораёоагIар ПаьтIамата Хамсата хьехар де, аша гIо де. Иштта шин кхалсага юкъе доттагIал тоссадаларах берват а дилар. Дукха из ялье балхага лелар кхалсаг. Цо ше леладергдолаш цьыийцар вIаштта Iоахарий.

Лах шера гарта болх беш хилар Хамсат цу ферме. ТIаккха шиъ доалла не цIоера цо къча Долакха-Юрта. Укхаза цу хана лелацош жа ца хилавьх Хамсата хьерхIар гоoал хувца ХIана из балха ера шурий-товарни ферме. Цо хьалха Iоахарий саина Iаьсий лелае лаьрхIар.

Эгтара хьалха цо ше лела а дергалаш хьаийнар кхосотта Iасилг.

Дукха ха йоадцаш Iолаь уж Iасилгаш чIоагIа Iунал ешаш дар. Парна цхьаккха хIама ца ешийташ болх бе йолаелар Хамсат. КIеззига балхата яьлча цо кхы а шт Iасилг тIатехар шиъ Iула. Ийс бутт баьлча шиъ группа цо дIаелар декхагIа дола Iаьсий леладача скотникага. ХIанз а тIехь дуиц цу хана бола бахча скотникаша цхьа хIама. 1969-ча шера Хамсата лелаьаь Iаьсий чIоагIа оида цар. Цхьабакъда царна юкъе хиина цхи бутт шера кхачанза хиина цхьа Iасилг цхьа шу совгIа ца ьынача сиргIалатела тешнагIа дар. Цу хана республике доахаита хьажаре гойташ хиина ца Iасилг шоллагIъа метте хир довалга а доккхалга я диллача. Цхьан скотника беташ беш хиннар.

— Шийна ца цIагIара кхиххьа хьах ваьл доргтадахар ца Хамсата. Укх деношка тха ферме долаш кхийтар тхоа Хамсат. Юкъерча дегIара шийсаьнна бола кхалсаг яр тхона хьатIаехар.

Шийх лаьца дуцца тIера яцар кхалсаг. ДукхагIа цо буцар ший новкъостий.

Iасилгий долча кхий чу тхо чудаьлча массанахьа хоза лостам бор. Дийлахь шоаза кIаллхьарнар хувцаш, ший хаииахьа шура, кхаьдола доакъар телам дIайийча кхий чу лоаттаду ший Iаьсий Хамсата. Царна бIарахьежача дог гIоадеал.

— ДIадахача шера ийс беттага хьаьча Хамсата скотникага дIадолича бIаь яхь Iаьсал, цхьанна бIаь килограммал дохагIа доза долаш дайд, — йоах ферма заведующи Албаков Мухарбика. — Иштта толамаш дахарах оилай цунна Владимир Ильич Ленин ваь бIаь шу дизара сийна йола Юбилейни медаль. ХIаьта цунна цхьа беркалаш, тийнна мальера совгIаташ гоьтара дукха да.

Вай хьамсарча парте XXIV съезда сийна ярпа хиначa юкъе отташ доккхий декхараш тIайийнар Хамсата. Цо дош делар цхьаккха Iасилг ца къастийта, уж дерстe а долаш хьалкхе, дийнальа буса Iасьлга тIаккхета дозал цхи бIаь граммах кIеззигагIа ца хилийта. Сийленца кхочаш а ду цо ше дешна дош. Цунна тешал ду яхха ер шу доладенна дена парте Малгарен райкомо а райисполкомо а Хамсата еннача массеха грамота, ахчах совгIаташа.

ХIанз ферме кIезига дац Хамсата кхеадаьча Iасилгех хиина доахан. ХIанз царех ерт байча хевалет кхалсага. Тамаш я яц! Цун хьинаpца хьахиина ца бей яа.

— Ер шу толамца чакх а даьлха, хьатIадоагIача шера кхы а дикагIа толамаш даха хьожаргья со, — йоах Хамсата.

Из иштта хургйиларах дог тийца оаьдьар тха фермера.

Х. ГАЛАЕВ.

Шера план—18 ди хьалха

Къахьегамхой бытови хьашташ кхоачашдара шерра социалистически ях йоаржаь къахьегача Нохч - ГIалгIай республика бытови гIулакхаш деча Министерства коллективашта юкъе хьалхара моттиг кхиччая Шаьла районни комбината боахлоша. Бехача наха гIулакхаш дара кIоалагIча пятилетка хьалхарча шера план 7 декабре кхоачашъяьй цар. Укх бетта юкъалсача деношка кхы а массехи эзар сома маьха бахача тIаха гIулакх де лаьрхIад коллективо тIадоагIача шера чотах.

Белгальяьнна дика къахьегаш хьайоагIа Алахвердин Альберта кулгалдеча Аргунски Тайсумова Зулай керте латтача Курчалоевски барзкъаш тегача цехий коллективаш. ХIанзе а тIадоагIача шера чотах массеха эзар сомагIа продукци арахийцай цар.

Къаьстта дика къахьегаш хьабоагIа Аргунски цеха мастераш Веимурзаева Хьаве, Ниж Любовь, Берсанова Соня, Курчалоевски цехера Салтыханова Хьалимат, Юсупова Кусу, кхыбараш. Шоай заданеш массаза а 130—140 процент кхоачашдо цар.

М. ТУМГАЕВ.

БАРТ БОЛЧА ТХА КОЛЛЕКТИВЕ

Хьайбай продукташ совъякара а, царна дозал тIадеттадалийтара а дикача доакъара мел лоархIам ба массанена хоиш да. Из дика кхетаду тха фермерча болхлоша а. Цухуьа дIадахача шера фермана юкхерча кхашка баьций конвейер чургйола гIулакх вIаштIехьдаьккхар оаха.

ДIадахача Iаина оаха кийчдаь хиина доакъар хьалхарча шерашка хиннача дукха дукхагIа дезар. ХIаьта а доахангара йоаккха шура дикка лоих а еш дерста долаш Iангара даьхар деррига хьайбаш. Кхьметтел кхыча боахамашка доаха а йиш хилар совдаьнна доакъар. Из дар доакъара дикал лакха йолга а оти кхем бет. зехьа ца доалеш леладаьлга а. Цул совгIа юкъедоаладир хьайбашта комбидоакъар. Нагахьа саина хьалхагIа комбидоакъар влатах хувцаш кхыча боахамашкара кхиъа хиннале хIанз тха тхоай я дукха чоалхане йоаца ший йоаккха установка. Цунах баьа муж чIоагIа чам болаш ба, пайдане а хул из. ХIана колхоза хьатта ялатах юкъесача отходех цхьа бурттиг зехьа бош тха. Царех а хул дика комбидоакъар. ДегIа пайдане йола хIамаш шоаза дукхагIа шоашта йолаш хул цеге кийчаь доакъар.

Дукхахача шерашка тIехьависаш хиннача ферме болх берий материальни безам совбаккхара дукха мероприятеш оттаьй. ХIара итт дийнахь хьалхе яьккхача доаркана лу карара кара тела цIе байракх, ахчан премеш.

Болхлошта юкъе шерра социалистически ях ьржай. Цхьанне а безам бац балха тIехьависа, хIаьта тIехьавусар шоашта тIехьаккхене кийча ва хIара болхло.

Хьайбашта дикагIа Iунал де баьлар. лакхъелар доахангара йоаккха шура. Кхьметтел мукьача дийнахь а шагIа Iаш доаркаш. Хов царна цхьан дийнахь а шоаш тIера баьлча доахангара йоаккха шура лехкуйта. ПланагIа укх шера 1700 килограмм шура якха езаш бар тха доаркаш хIара Iаттагара. Вакъда, октябрь бутт юкъе кхоачаш ца кхоачашъяь баьлар тха доаркаш. Къаьстта дика къахьегарца белгалбаьннаб доаркаш Печоева Аппатун Фаргиева Мареми, кхыбараш. ХIана тIатеIбаш, тIаккха механизаци ца йича даргдаш тха халача балхашта. ХIанзале а хий хьатIадена ферме. Из бахьан долаш автопоилкаш оттаьй. Скребковый транспортер йолаш я. КIанз тхона дагайоаллар а доахан детта автоматически установка. Из яца торо хургья йотт сона тхоай колхоза.

Пачхьалкхенга дукх доакъара плал тIехккхачашъяра йоретхе чутттаьй 40 сингIа. Царех хIарана дозал 220—230 килограмм да. шу чаккхоалаш 300 килограммата дIаиккхоачаргя хIара сингIа дозал. Дийнахьа буса 700—800 грамм тIаккхет хIара сингIана.

Дика кийчъяй оаха тхоай ерригa помещенеш Iана. Эшшача боарачагIа температура я помещенешка. Цхьаккха а кизга бIаьт милаш бац. Шортта да кIолхьарпар. Доаркашта шоаш топпар хьалха кIира техар балаш чу. Хьаьш массаза цIена лоеттаду цар. хайханахьа дезинфекци ю хьайбаш та лаар ца хилийтара. Из болх бечa къаьстта дика къахьегаш А. Печоевас, Ф. Пиииевас, Э. Фаргиевас, З. Кортоевас, Т. Куртоевас, кхычар.

Шураиа шерашка доакъар ферме Iана дамалахь хьатIаусар. Укх шера дерриги доакъар хьалхе а хьатIаезад фермана юкъе. Цу гIулакхо кхыча балхашта мукъабаьккхар «С-100» яха трактор.

Укх гертарча хана дукхагIа хилийта лехI оаха фермера хьай...[illegible] ...[illegible] шоай социалистически декхараш кхоачашдара къахьегаш ба уж.

ХIара болхлочоа дика доал ший декхар, хов цун къахьегамо хьожжа мара ферма хьокхамаш лакха хургдоацилга. Хьалха саина кхом боацаш леладац доакъар, из когашта кIала ахийтац. Ферма экономика дегIайоалайра керттерзар доакъар долга кхетаду оаха. Шурий центнерга дIадодар ма могга дохде гIертарах а пайда бол. Укх шера саина маьха дарегIа шура хинилаш тха. Шурийга дIадодар кIезигагIа хилийтара тхона новкъостал дир пхе бетта доахан алельниески даьгIенашка леладаро а. Иштта тха вIаштIехьдаьлар ферма помещенешта ремонт яран транспортан хьахийна ахча кходе а.

И. ГАЛАЕВ,

Сунженски районан «Заветы Ильича» колхоза шурий-товарни ферма заведующи.

ДЕКХАРЕХ ЛОАРХIАБУ

КПСС ЦК ноябрьски Пленумеи СССР Лаккхьарча Совета кхоалагIча сесси решенеша дог гIоадаьккхача «Сунжанефть» НГДУ районни инженерно-технологически службай, цехий коллективаша хьинар айдена къахьег укх шера. Мехкдаьттех газ кхаара 11 бетта план хенал дукха хьалха кхоачашъяьй цар. планал совгIа даьккхад 16 эзар тонн «Iаржа дошув». Планал совгIа реализаци яь товарни продукци 202 эзар сома маьха я. Къахьегама оьсарле лаккхьяра чаккхи 103,6 процент кхоачашъяьй управлене мехкдаьттахоша. Иштта къахьийгача цар толамца кхоачашдаьд планал совгIа мехкдаьтта даккхарех къахьегама оьсарле лаккхьяра шера декхараш.

Социалистически яхье эгтара дикагIа къахьегама толамаш даьхал И. И. Хомонов керте латтача кхоалагIча районни инженерно-технологически служба коллективо. Цо планал совгIа даьккха мехкдаьтта 16 эзар тонн я, газ 3 миллион кубически метр я. Цу службa коллективага мехкдаьтта кIеж теха йола скважина ца кхоача цхьа шу совгIа ха я, цхьабаьккда хьаьнача фондагIа бизза пайда ацар бахьан долаш, халоваш эша а еш, совдоах цар хьадоаха мохкдаьтта. Белгалбаьннад дика къахьегаш ба иштта операторашка СССР Лаккхьарча Совета депутат Б. Н. Нечаев, Г. Г. Подолинин, М. П. Ваделов, А. В. Ягоятин, кхыбараш.

Мехкдаьттахой боахлоша бола гIолчаш а чанна хIаттаб скважинашта лаьттан кIалха а иштта капитальни а ремонт еча цеха боллой. Мехкдаьтта ца хуш латтача скважинашта ремонт а еш, дукхьал уж боле бе йолаелийтар бахьан долаш совдугал хьадоаха мехкдаьтта. ДIабахача 11 бетта цеха боахлоша капитальни ремонт яь 32 скважинена, ремонт яьна скважинашера даьккха мехкдаьтта 170 эзар тонн да, шера планагIа дикка лоархIаш данзар 92,2 эзар тонн мера йоаннача. Уж толамаш даха вIаштIехьдаьннад цеха коллективна ший бола кхетамна вIаштIехьбоаккхарах. Дикка тIехдаккен моз хилеш цо скважинашта ю ремонт. Цу механикарча бригадашта юкъе хьашача яхье хьалдара моттиг дIа ца лелаш хьайоагIа мастераш В. П. Вилков, В. И. Вася, В. И. Воробьев керте латта бригадаш. Массаза а шоай новкъосташта хьокхам телаш ба бурувдеттараш ...[illegible] ...[illegible]нов, Дошпов, Мельдзахов, Калин, Круглов, Петухов, кхыбараш.

Хоаш материалара предприяте технико - экономически хьокхамаш тоадара боккха лоархIам болаш гIулакх. Из материалашта кхоибар а. Цу хьакъе дукха балхаш ду тха управленешта цехий, участкай коллективаше. Цо дийкха берат даьннад. Дукхьал прокатно-ремонтни цеха коллективо кхоаь электроэнергии 1 миллион совгIа киловатт-сахьат да.

ЧIоагIа теркам тIабаккхийта лелабу тха управлене болхлоша хьадоаккхача мехкдаьттагеи газагеи дIабода мах лох а беш предприяте рентабельность лаккхъяра бола а. Цхьа тонн мехкдаьттага дIабода мах планагIа лаьрхIачул 1,9 процент лоабаьб. Из бахьан долаш укх шера пачхьалкхенна кхоадаьд 170 эзар сом.

КарагIдаьнначун кхоачамбаь Iеш бац мехкдаьттахой, цар тIагIерта кхоосам лоаттабу мехкдаьттеи гази даккхара пятилетка хьалхарча шера план хенал дукха а хьалха кхоачашъяра.

С. БЫКАДОРОВ,

«Сунжанефть» НГДУ кертера инженер.

«СЕРДАЛО»

2-гIа оагIув, 11 декабрь 1971 шу.

КУЛЬТУРА БОЛХЛОЙ ДАГАБУВЛ

Ухх денош Грознера [illegible] Дворецехь Нохч-ГІалгІайн культура болхлой профсоюзан обласне-хорманан конференци [illegible] дир. Шен шера профсоюзе областной комитето бина баллан доклад [illegible] культура болхлой профсоюза обкома председатела нох. Светайлос.

Профсоюза обкома отчетан хана къаьстта терким тІебаьхийта балладьд культура болхлой социалистически ярьа култаллаелга, — аьлар цо. Динна тоьдехнад ухх Іесхьарча шеранна къахьегамхошна культурно гІуллакх дахна кечдаьлахкел планн тІехийта социалистически декхараш кхочушдела. Еррігсоюзан Еррігроссийски яхье дакъа лоцаш ба издательства, хиллинаш болхуча тІенай, художественни фонда предприятей, типографей, кхьча организацей болхлой. Профсоюза обкомо культура министерствица цхьана социалистически ярьа йозабаьнай республикерча организацешта юкъе. Цу ярье хьалхара моттиг вашарах культура министерствин профсоюзна обкомен кхарра кара тела ЦІе байрах маседказа хьокаьнй тешкхой театра, хІьета ухх шера кхоалагІча кхартале из хьокаьнй «Вайнах» цхьача илэйн хьахарийн ансамбле. Районашнарча предприятешта юкъе хьалхаре моттиг а йоьккхш Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советен облсовпрофен харара кара тела ЦІе байрах [illegible] кхоалагІча [illegible] МалгІабийнгіин типограф. Надтеречни районан [illegible] коллективашта.

Коммунистически къахьегама сийлен цІе яккхара а чІоегІа къовсам лоттабу республикерча культура белхалоша. ХІанна [illegible] па сийлен цІе яьккхай 307 болхлойо, 46 бригада, шин предприяте.

Республикерча творчески коллективаша юртаншкарча вахка декхарІа гІуллакх ду, ухх шера барзІ бетта юртанша цар дешнад 1220 концерта спектакла, цхьанагІа дьана деваш хиннар 998 шера доьхча. Юртанша шефство лелаяра вІаштегІьаллна а вай республика Лакхехьерча Совета депутат, заслуженни артиста Н. Ф. Чинпалико шера летта коллесси. ХІанз цара шен болх дІаболабьбац ю. ДІало гораддн юрташтех юкъера буьсилаш не тоалергхиларх цхьа маторгаз.

Нохч-ГІалгІай республике дуккха культурно - просветительни учрежденеш хилар белгалдаьккхар докладчико. ХІанз республике да 308 культура ЦІан клуби, 325 библиотеке да 3,9 миллион книжка, уж Іул 1960 шера хиннарел 400 эзар дукхагІа. ХІанз книжкаш дешаш ю 253 эзар саг, 1969 шера хиннарел 12 эзар саг дукхагІа. 1970 шера республикерча культура ЦІеношка, клубашка хилар 4293 тематически театрализованни сайренаш, диспуташ. Цига дакъа лоцаш хиннаб ах миллион соьгІа саг. Республикерча районашка вІешагІа а делла хІанз болх беш да 16 халкъа театр, 134 агитбригада. ДІаьдахча дешара шера районашни культура учрежденешка болх беш хилар 32 культура университет.

«РСФСР дикагІйола культура районан ЦІа» яха сийлен цІе лоьцийн Сунженски культура ЦІенна. Еррігроссийски яхье хьалхара моттиг яьккхай Советски районан культура ЦІенин Грозненски района Первомайски культура Дворецон коллективаша. Республикерча 302 клубах «ТІехдика болх бу клуб» яха сийлен цІе лелаю 21 клубо.

Самодеятельни искусство дегІайоаллеча доккха новкъостал дир соаьц диннача художественни самодеятельноста VIII республикански хьажаро. Цига дакъа лоцадаш хилар 3 эзар соьгІа коллектив, 50 эзар соьгІа саг. 14 эзар вайнаьха ххалсаг. Цу хьажаре хьалхара моттиг хьожайир Нохч-Юрта района, шоалагІа моттигаш хьожайир Урус-Мартана, Сунженски районашта, хІаьта кхоалагІьар Советски Надтеречни районашта.

Ухх тІехьарча хана дикка теобенаб республикерча библиотекий болх а. Республикерча 325 библиотеках 57 «ДикагІйола библиотека» яха сийлен цІе яьккхай, хІаьта 11 библиотекаша Еррігсоюзни хьажаре бакъа - дика толамаш дахарах «СССР дикагІйола библиотекаш» яха дипломаш деннад.

Цхьабакъьа цІенхаштара кхоачамбоацараш шйслу Наьсарн, Гудермесски, Ачхой - Мартана районашкарча культура учрежденешка, Цига хан - ханначъа чакхдахаш тайп-тайпара цІейш, обрядаш, эсала вІаштІехьбаьккхаб шига культурно - просветительни болх. Эсала болх бу художественни самодеятельноста коллективаша, цхьайолча библиотекаша. Масала, Грозненски района библиотекашка соаьх книжкаш дешараш 2300 саг кІеригвелар, хІаьта цу юкъа доьна дІаяхуха книжкаш 60 эзар кІезигагІа хилар. ДикагІйолча библиотекай опыт Іома а еш церех пайда ийцабац цига. Цхьайолча районашка дикагІйола библиотека е клуб яха сийлен цІе яккхара йола социалистически ярь эсала вІаштІехьаьккхай.

ДегІайоагІаш лятт республика киносеть. Из баьцан долайх цул вІаштІехьлоэл пачхьалкхен план толамца кхочушде. Ухх шера итт бетта дерригача хьокхамашта план 102,3 процент кхочушьаьй республикерча кинотеатрий коллективаша. ДІаьдахча цхьан шера кинотеатрашка хиннаб 13,5 миллион саг.

Докладчика белгалдаьккхар И. Н. Заболотне цІерагІча «Грозненский рабочий» типографей коммунистически къахьегама сийлен цІе лелаеча МалгІабика, Сунженски, Гудермесски, Шелковской типографей коллективашна дика толамаш доьхаш хилар. Цар массов кхочашыю пачхьалкхон хьайн тІенйца [illegible]. Цхьабакъьа, республика полиграфисташа ухх шера итт бетта план 97 процент шера кхочашдьаьни. Цул баьхан да цхьайолча типографей профсоюзан организацешца социалистически ярь эсала вІаштІехьаьмкхалга.

Пленеех шатара хьалха къамьял дир телевиденне редактора нох. Овсянникова. «Социалистически ярь вІаштІехьйоаккхнига дІахо тоадарах» бола КПСС ЦК сецем [illegible] тІехьагІа къаьстта дика вІаштІехьъяьккхай тха коллективо социалистически ярь, — аьлар цо. — ХІере бетта ойла атогаш ю, дика передачаш кийчьмарашта, хьалхара моттиг кхачарна дІа [illegible] ахчан премин тол.

Цул тІехьагІа къамьял дьна культпросветучилища хьехархоьй нох. Шипова белгалдаьккхар училища база эсала хилар, доьшарш эша аудиторей ца тоьаш хилар. Цудухьа кхаь сменагІа сайрийна 10 сахьт даллаш деша багІа дешархой.

Иштта шоашта карагІдаьннарех кийслуча кхочамбоацарех лаьца пленеех къамьлаш дир «Родина» кинотеатра директора нох. Брежкова, Лермонтова цІерагІча театра артиста нох. Гладкина, художника нох. Пилипенкое, Шелковской районерча библиотекара нох. Корсиковое, культура болхлой профсоюза Ведена района председатела нох. Медагова, кепайсаан управлене кертторча инженера нох. Дзейтова, культура министра заместитела нох. Шаповаленкое, облсовпрофа секретара нох. Селицие.

Б. КОСТОЕВ.

ХЬИНАРДАРАШТА КАРАГІДАЬННАР

Петилетта хьалхарча шера план кхачаш хьалха кхоачамгьара къахьегама вахте эттача «Грознефтегаз» мехкдаьтта, газови управлене коллективо кІешкха ца хиннача тайпара хьинар айдеша къахьег ухх шера. 11 бетта план дикка тІехьхоачаш а еш плана соьгІа хьагул а яь реализаци яьй 94 миллион кубически метр газ, план соьгІа арахийца бензин 61 эзар тонн да. Духхьал ухх шера 9 бетта пачхьалкховна планагІа лахьхІачул соьгІа бен пайда 382 эзар сом да. Соьца кхьайтта бетта реализаци яьчул 480 миллион кубически метр дукхагІа я ухх шера цу юкъа реализаци яь газ. ХІьата арахийца бензин 23 эзар тонн дукхагІа да.

Цх-шегІа хьахнналдаш уж къахьегама толамаш, цар керттера бахьан да коллективе пай [illegible] ца кхо беш къахьегар. Дуккха мероприятеш чакхьаьхаь ухха газ хьагул а еш из дІахиттара йола керда объекташ вІашагІьехкаш. Реконструкци яьй къаьнача объекташта, коммуникацешта. Ухх шера дукха газопроводаш еккхй, царех а ІаьлаЙ-Юрт—Вознесенская яьй 33 километр йІаьха газопровод. Западный Гудермес—Гойт-Корт яха 25 километр йІаьха газопровод, 30 километр йІаьха Эльдарово—ІаьлаЙ-Юрт яха газопровод, кхьаш. Дукхача трубопроводашта реконструкци яьй газ дукхагІа дІаухийтаргІола гІуллакх вІаштІехьдаьккхара.

Трубопроводашка ше ца билийтара метталаш спертал пайда эца болабьаб. Тха рационализатореша еннача предложенех штуцера гІолла ина тІа а доаттабеш металови спорт газопроводашка чуухийтаргІола гІуллакх вІаштІехьдаьккхад. Цул соьгІа газоконденсатор дукха трубопроводаш йолча моттигашка оттайр «Грознефтегаз» НГУ конструкцех кийтъаь конденсат хьагулъю приспособлени. Цу гІуллакхех боккха пайда баьлар. Цо а кхьча мероприятеша а вІаштІехьдалийтар вай республикерча тайп-тайпарча объекташка, локалехарча республиканеа дахалдаш газ дІоехийта.

Планал соьгІа бензин арахеца а дукха балхаш даьд тха уравлене новаторашa, рационализатораша. Цар кийч а еш производства кхьексхихьай тайп-тайпара мероприятеш. Уж тІехорзаьь а технологически процессаш арадаха, болх беш йолча установкашта реконструкци яра, къайна оборудованена метта кердаер оттаяра. Цох боккха пайда баьлаб. Старопромысловски районерча № 3 [illegible] газобензинови заводе газ чакхъяккхара мощность 20 процент лакхъехьай. Из хьалхалд [illegible] кердача къайнача компрессорашта метта боккха мощностни йола кердаераш оттаярах технологически процессаш эрганлдарах. Цу тайпара мероприятеш чакхдахаш я Октябрьски районерча газобензиновни заводе а. Цига а бензин арахеца мощностан дика лакхъехьай из бальци долаш.

Хьагул а еш газоконденсата реализаци яра тІаерзаь мероприятеш чакхьахар балхье долаш планал соьгІа дукха эзараш тоннаш бензин арахийцал цу управлене коллективо. ХІанз 75 процентага кхачийча газоконденсат хьагул а еш дІахкхуьйт технологически установкашка чакхьяккхара. Иштта кердацараш [illegible] стайн кикъенкаьльра хьинар кхоца даш къахьегаш ба цул рационализаторуш.

Белгалъьаьнa дика къахьегаш а ухх шера В. В. Ковельский, Н. И. Сальникова керте латта технологически сменаш, машинист В. Н. Луценко, сварщикаш Т. В. Сольшкин, В. А. Измайлов, С. Н. Корниенко, слесараш А. Г. Ковтун, Я. Даушев, В. Т. Бакеевс, кхьбераш. Цар массено а тІегІертта къовсам лоттабу петилетка хьалхарча шера планаш тІехийца социалистически декхараш толлаша кхочушдиара.

Л. АРУТЮНОВ,
«Грознефтегазови» управлене начальник.

ДЕПУТАТИЙ НОВКЪОСТАЛЦА

Тха районерa цхьайола навкъеш машенашта лела хала долаш кІоаргаш дайина тиндцеялалар. Хоьш махкалара, вайкьаш ро хиначa дІа-юха оттакарерах хенал хьалха транспорт йоларел оьзгІа дукха хале хул водителашта. Из кхерачамбоцар хІанз дІадаьккхад. 6 километр карда жатІай дикъ а буллаш, 20 километр хьалал бар тоабьаб. Дукха, орцаш аьлеши долаш моттиг а тхаь района.

Цудухья вин уккъаь дукха тІеэш. Хоьш махкалара, цар дикка довибу дикъ. ХІаьта цу тайпара 22 тІий теллад районе ухх шера. Бахача нахе эшача гІуламшца депутаташ хьожай, шоай дарж-рхой наказаш моттиг кхоачашдеш ахьара лела махкалаш дукха кхуьл дин а. 3 километр дІоахьал долаш водопровод йиллай. Ачхой-Мартане бурув-ахь имнахьа хий даьккхад, цу тайпара болхаш деш да Валерике, Закан-Юрте, Бомуте, Лермонтов-Юрта.

Ухх шерра цхьайолча школашкара дыекархой хала хьуновр. Йолаш йолча вдавеша биаза кхоъчам бацар. Ухх шера Лермонтов-Юрта 160 моттига, Бомуте 200 моттига, Ачхой-Мартане 250 моттига лаьрхІа хьатІехетта школьни цІенош [illegible] ладарах дикка паргІата бехаш хьекарлой а дешархой а. Цу тайпара школа хьалдьаь йоалаш летт Веселый яхача хуторе. Иштта шийна цу шо тиха а йолаш 12 квартира йола цІа хьаьдаь должаш летт Ачхой-Мартане.

Дукха дика гІуллакхаш карагІдайнад Ачхой-Мартановски районсовета Нохч-ГІалгІай АССР Лакхьехьарча Совета депутаташ болча «Новосельский» совхоза болхлочоа Гацаева Малпата, «Лермонтовский» совхоза звеньевоа Матаев Берсена, райпромкомбината болхлочоа Закаев Лечийна, кхьберашта. Парте XXIV съезда решенеш СССР Лакхехьарча Совета сессе чІоагІьаь их шера планаш кхочашъярна дуккхадолча дукха балхаш де лерІ районе.

Бахача нахьа культурно-бытовой хьалаш [illegible] лакагІа тайдара, общественни рузкъа ларадарш лебадараш тІадерзадаь хургда уж балхаш.

С. КЕРИМОВ,
Ачхой-Мартана райисполкома общи отдела заведующи.

НАЬХА ХЬАШТАШ КХОАЧАШДЕШ

ИйсагІча петилетта хьалхарча шера план хоьнад хьалха кхоачашьяра лакхара социалистически декхараш тІаьийаллар Грознерча Заводской района къахьегамхоша. Планал соьгІа 7,5 миллион сома наьха продукци йоьха, тІа мел кийтта продукци къахьегама оьсарле лакхьара чотах тІаххетайта, капитальни гІишлош хьалъяра план 27 декабре кхочашье, [illegible] «чубал» цІенош, культурно-бытови объекташ хьалъяра шера план 25 декабре кхочашье, къахьегама оьсарле 6 процент лакхъе [illegible] цар. Уж декхараш тІехкхочашдаьд района къахьегамхоша. Планал соьгІа ара а хийна 10 бетта реализаци яь продукци 9 миллиони 674 эзари сома наьха я. Къаьтта дика толамаш даьккхад «Грознефтехимзаводы» объединени предприятей коллективаша.

Дика къахьег ухх шера «Грозэнерго» районни энергоуправлени энергетикаша. Района къахьегамхоша ухх шера планал соьгІа дІа-юха бизьа халкъа болхаш муьх 320 эзар тонн я. Итт бетта района къахьегамхошка декха тоараш 4 миллион сома дукхагІа да соаьх цу юкъа дезна хиннача [illegible] хІаьта бахача наха даь гІуллакхаш 1,6 миллион сома наьха дукхагІа да соаьх 10 бетта даьчоьраь.

Производственни планаш, тІайна декхараш кхоачашдеча дизза дакъа лаьцад къахьегамхой Заводской исполкомо, цул отделаша, ерригача Совето. Ухх шера чІоагІа ловрхІаме болх баьб районни Совето района экономика айяра. Шенхаштта лаладу коммунальни цІеношн культурно - бытови объекташн хьалъелга, нахаьша тоараш дукхагІа арахецалга, производствин культура лакхъелга, санкa дола а кхьдола а дешаш. Районни Советон исполкомон хьалда йола мероприятеш чакхъьяхай наха юкъе бу кхетама болх тоэбара, иштта дукха балхаш даьъ тха исполкомо къамнашта юкъера деттагІам чІоагІдара а.

Улицай, поселкай цІейш дедаьд ухх шера. Из гІуллакх традици а кхиина дІаьттад тха районе. Ухх шера Кирова цІерагІча поселкаш Алдан - Кали поселкаш къахьегамхой доттагІлон вІашагІкхетар хилар. Иштта доттагІлен вІашагІкхетар хилар Чернореченерчи ГІишлошьерий поселкерчаш Андреевски долинерчеш къахьегамхой. ДІадиххьад «Маркс» цІонк» яха цІей. Из хетадаьлар Заводской Урус-Мартанан районий къахьегамхошта юкъера доттагІла чІоагІдара. Дика чакхдаьлар Советски Союза Турпала цІи лелеча гроненца летчика Жулов Федора цІерагІча улица цІей. Из цІей дедеча къамаьл дир турпала ненас, йишас, краеведчески музея болхлоша, Советски Эскаре гІуллакх де болхараша.

Районсовете кІарa шера уттаю наьха захара, культурно - бытови хьалаш, район тоаяра йолча мероприятей комплексни планаш. Уж чІоагІьаьй ухх шера хІанача районни сесс.

Отчет даьккхача тІехьагІа исполкомо, цул отделаш массаьарча комиссеша, ерригача райсовето, иштта предприятешна организацешна дукха балхаш даьд уж мероприятеш чакхьайкара. Ухх шера хьал а даь наха чуІа дІаденнад 4665 квадратни метр хула цІенош, ухх гаргарча хана хьалдьдаргда 90 квартира йола цІа. Исполкомо а района гІишлошьераша а дерригa шоай низзаш ерпаргІдьахал 1972 шу долалуча нехе Грознески химически комбината Новогрозненски мехкдаьтте чакхдоахача заводан лаьрхІа хьалдаш дола 178 квартира йола шин цІа хьалдаьдахкхара.

Ухх шера районе хьалъьяй 280 моттиг йола берий беш-ясли, 265 моттиг йола турбаза, хІанз болх беш йола кхе тиха. Хьалха хила кхьача къаьнача тихана метта хІанз болх беш я керда хьалъаь кинотеатр [illegible] дожа тика, цу тайпара тиха хьалъеш летт Андреевски долинеа. Октябра цІей деяча депошка эксплуатаци дІабенаб Кирова цІерагІча поселке баьна шоалагІа трамвайн ник.

Заводской райисполкоме, массааьарча комиссеша, ухх шера дукха балхаш даьд бахача наьха цІенощта ремонт яра а. 10 бетта капитальни ремонт яь цІенош 36744 эзар квадратни метр да. Ухх шера цу районе бахача наьха 300 квартире газ чуйккхай, къаьнача цІеношкара кердача цІеношка бахха хоьшабаьб 61 доьзал.

Боккха болх бу Трестовски улицагІа канализацони коллектор йиллара а. Уж балхаш чакхдаьча дикка тоалургда шегара канализацони хьалаш.

Район тоаяра даьъе а дукха балхош даьд ухх шера. Асфальт биллаь 40 эзар квадратни метр тІоцаькъьмна, гІашлой наькъьшна кхьчакъьа. Чернореченерча, ГІишлошьерий поселкерча ерригача наькъашна, иштта Педагогически, Химический, Хабаровски, Индустриальни, Краснопресн улицашна а асфальт биллаь.

Ухх шера тха районе дІоагІай 18 эзар га, 70 эзар кІотарг, 30 эзар квадратни метр лаьттан тІа шозаш дІадагІад.

Ухх шера отчеташ йолаш хаьржархоша вІашагІбетталуча хана райсовета депутаташта 98 наказ тІадихлалар. Ухх шера кхочашде дезаш хиннача 43 наказах 10 бетта 23 кхочашдаьд, дукха дІаша ца эшашн кхочашдьаь доалаш летт вожаш а.

Цу дешa исполкомо цхьалдаш тІаьхьоташ лоттабу депутаташа. Хьаржархой наказаш кхочашдеча дьинаре дакъа лоац депутаташа Н. Прохорова, Д. Давлетмураева, А. Виноградова, Д. Степанова, Ю. Ковальчука И. Пилевина, Х. Байсангурова, кхьы дукхахачар а. Харжархой активаца айдха буьйсаш а лоаттабеш ду цар уж балхаш.

П. СОКОЛОВ
къахьегамхой депутатий Заводской райсовета исполкома секретарь.

ТРАНСПОРТНИКИЙ ТОЛАМ

«Грознефть» объединене транспортникашта юкъе петилетта хьалхарча шера дика къахьегаш а Дзагуров Павел Дмитриевич керте латтача Октябрьски транспортни контора коллектив. ТІайна социалистически декхараш хана хьалха кхоачашдара къовсам лоттабеча контора коллективо цхьа бутт дІабахийтабаш муьх дІаюза бахьара петилеталлен план тІехкхоачаш ца еш. Иштта къахьегар бахьен долаш халкъа болхам муьх дІа-юха бехьара тонна-километрий шера план шера тІайна декхараш 11 бетта кхоачашдаьд контора болхлоша. 11 бетта планал соьгІа вай дІа-юха бихьа муьх 44 эзар тонн а.

Дикка тоадаш цу контора коллективо техника-экономически хьокхамаш а. Къахьегама оьсарле лакхъяра задани 8,5 процент тІехкхоачашъьй. ДІа-юха хьоча 1 тоннага дІабода ихх лаьрхІачул 3,4 процент соьбьаь. Ухх дІабахача 11 бетта контора болхлоша кхоадьй 350 сом бензин, 46 тонн дизельни догар. Иштта къахьегар бахьан долаш цар пачхьалканшна лаьрхІачул соьгІа бен пайда 135 эзар сом да.

Ер бутт чакхбалалехьа тІадоагІача шера чотах дІа-юха бахье лерІа муьх 300 тонн я. Белгалъьяьна дика къахьегаш я цига шофераш шш. Трубаев, Кафиева, Малофеева керте латтача цехий коллективаш а. ХІара сменагІа нормаш 180—200 процент кхоачашъеш къахьег шофераша шш. Лобанова, Бисова, Волкова, Саенкова, кхьчар.

Г. ЛУКЬЯНОВ.

Кердача шера арахийца лотерей

Бахача наха чІоагІа хьашт долаш а РСФСР финансий Министерства ахчан-хІамай лотерей. Ухх шера хІаллe а кхаж боагІаш барзІ тираж хиннай цул. Царех вершІ керттерa цаІ «Шейка» хетталь арахийцай. Цхьабакъда, лотерей дика дІайоржаш хилар теркал а деш, РСФСР Министрий Совето решени яьй цхьакха (кердача шери) из арахеца.

Кердача шера лотерея арахийцай 30 миллион сома наьха. Ловзабергба беррига а лаьрхІача 10 миллион сома мах бола 11 миллиони 560 эзари хІамай а кхаж а кхаж. Из—арахийцача билета мехьхах 60 процент ду.

Кердача шера арахийцача лотерей тІа дикка дукхагІа да ерзах хІамай кхажаш. Масала, цу тІа ловзабергъя «Москвич-412» яха 200 автомобили «Запорожец» ЗАЗ-966 яха 100 автомобили.

Кхьча доьккхийча кхажешта юкъе тайп - тайпарча маркех йола 400 мотоцикл, 100 мопед, 700 телевизор, 300 холодильник, бараьхаш дутта 1000 машен, 1600 тайп-тайпара радиоприемник, «Полет-2416» яха маІача кхьа 1000 сахьати доьшо гома чу доаха «Чайка» яха кхалиньке сахьаташ, фабрике хьаба 1500 кІуьс, 200 ткани «Оренбургски» яхача тайпа дола лотерей цхьаралаш.

Иштта ловзаш ІалашЫте дукха магнитофонаш, кинокамераш, маІача наха импортни сантераш, тхан спортивни костюмаш, фотоаппараташ, пылесосаш, электрически самовараш, жаккардови метисни юргІаш, аэрографе тІагІоллара дега гитараш, «Орион-2» яха аккордеонаш. Иштта доккхий ахчан кхажаш а ловзаргда лотерейгІа, цу дакъе 500, 300, 250, 200, 150, 100 сом долаш. ХІамай кхаж бена лотерейни билет долаш волчун, шийн хьашт дале, кхажах яьккхача хІамачна меттел карра ахча хьэзга йиш я. Лотерейни билетех даьккха ахча а кхажах яьнча хІамашта меттел эцаш дола ахча а дІател сберегательни кассаша. Кхажах яьха хІамаш хьател а хьакхуьйт торговы организацешка гІолла. Кхажах яьха пианино, телевизораш, холодильникаш, бараьхаш дутта машенаш сечча йола хІамаш дІателга гІанилад цу гІуллакхa хьакъоастаьча Нохч-ГІалгІай АССР тикашта. Вай республике автомобилаш дІател город Грознерча «Спорттовараш» яхача горпромторга № 7 йолча тика.

Кхы тІа а (кердача шера) арахийцача лотерей кхаж ловзабергба 1972 шера 4 январе Московски областе городе Люберцах.

Республикерча сберегательни кассаш, торговлен общественни кхачани предприятеш, культурани буьлакон учрежденеш кхы тІа а кердача шера арахийцача РСФСР финансий Министерства ахчан-хІамай лотерей билеташ доьха йолаенай. Билета мах — 30 кепиг ба.

С. СМАГИН,
Нохч-ГІалгІай АССР гострудсберкассай госкредитни управлене воцдагІдола инспектор.

Доазол дехьара

Социализма кердача коталонашка

ВАРШАВА, 9 декабрь. (ТАСС). Польски столице, хІанз йоаш йолча ПОРП VI съезде моаршІа луш къамьлаш дир дукхача коммунистически болхлойн партей кулгалхоша. Цу форума делегаташта, польски берригача коммунисташта, ПНР къахьегамхошта лоаца баьккхар новкъостална социалистически обществе хьалъоча, Польски Халкъа Республика товеча керда доккхай толамаш цар дахар доаш. Съезда йоаккхача трибуна тІара делегацешта керте латтараша белгалдаьккхар социалистически кеччоккъалкхенаш вІашн леладу социалистически гІуллакхаш чІоагІдара, вІаши леладу гІуллакхаш массе а оагІорахьа дегІадоаллачара тІаберзабаь Польски вІашагІкхийттача болхлой парте беча хьинар долча баьца боккха лоархІам хилар. Цар дийцар польски коммунистий съезде дукха денийраш доккхий хилар.

Боккха терким тІебохийтеш хьаштдолийх хьешь тхо Чехословаке польски къахьегамхоша шоай низ кхо ца беш хьегача къаца, тхо дег чура гІадбут Польски вІашагІкхийттача болхлой парте хьалхлеша цар доахІче толамаша, аьлар КПЧ ЦК Генеральни секретара Г. Гусака.

Вай партешкех дуьнен коммунистически болхлой [illegible] ленински идеяш цІена лоаттаяр дерригача антиимпериалистически [illegible] вІашагІа [illegible] коммунистически болхлойн партеша шоай исторически декхарш заманo хІалехари кхоачашлара йола предпосылка я, аьлар ВСРП ЦК хьалхарча секретара Я. Кадара.

Кердача Польшас шийн кхьа социалистически содружествана, цул керттера низ болча сийлахьйоаккхача Советски Союзана массана а дургІолаш йийэй, аьлар ше къамьал деш СЕПГ ЦК хьалхарча секретара Э. Хоннекера. Болхлой классана берригача къахьегамхоша болча тешаме чІоагІагІа буьзамашца оагІув а беаш, Польски вІашагІкхийттача болхлой парте толамца кхоачашду социалистически общество хьалъ яхаро хьалхлеша уттэлу дукхагІа дакъе хала дола декхарш. Цу тайпара, чІоагІлу социализм, из боккха лоархІам болаш ба социалистически мехкий ерригача содружестве [illegible] лоархІами лаьдболара.

ПОРП хІаннарча съезда оттаеча Польша массе а оагІорахьа дегІадахара керрача программе [illegible] дагара доттагІий, аьна белгалдьаьннае МНРП ЦК хьалхарча секретара Ю. Цеденбала.

Съезда делегаташка ПНР коммунисташкеи къахьегамхошкеи Румыне коммунисташкара къахьегамхошкара моршал хІа а дена, РКП Генеральни секретара Н. Чаушеску белгалдьаьккхар съезда яьнa Центральни Комитета доклада, Эдвард Герека шийн программни доклада парте хьалхлеща социалистически общество хьалъе Польша болхлой классе, къахьегамхоша хьалха толамаш, республика массе а оагІорахьара дегІайоаллара программе шера хьайоаувйтеш хилар.

Вьетнама къахьегамхой парте ЦК Политбюро члена Нгуен Зуй Чина ше къамаьл деш дийцар хьинц махкара баьккхача агрессорашта дукъал доаттаеча къовсама вьетнамски халкъо доахача толамех.

ВАРШАВА, 9 декабрь. (ТАСС). ПОРП VI съезде дІахо дуьцаш да дІахо а социализм хьалъяра, мехкарех социализми гІуллакх, дуьне делкъьшта массерча коммунистически болхлойн болхашкаре интернационални буьзамаш чІоагІдара хьалъэтта Польски вІашагІкхийттача болхлой парте массе къахьегамхоштех хьалхоша латта актуальни декхараш. ПАП агентствас беча хоамах, съезда 10 болхлой группашка юкъе гІуллакхаш, творчески дискусси йоллешай.

ДІахорча партейни вахаро парте структура организаци тоаярех дешаш дувцача болхлой группе съезда делегаташа белгалдаьккхар дІахо а парте хьалхе лелаяра лоархІам, цул болхлой - классикарен берригача халкъьецарен буьзамаш чІоагІдара цхьадоашаш хилар.

Халкъа боахама планированно дола дарех системе организаци тоаяра дешаш дувцача группе съезда делегаташа — ІалмахошІа, партийни, боахама пентелаша, промышленни предприятей [illegible]. Цар дийцар боахам лелабара эффективность, къахьегамхой творчески активность лакхъеш. Цига а социалистически экономика чІоагІьа [illegible] хилар.

Дуьнен халкъашта юкъерча политика дешаш дувцаш хиннача болхлой группе цхьаалоацаш хиннараша белгалдаьккхар дІахо Советски Союзаца вІаши леладу политически экономически гІуллакхаш кІаргдара, социалистически содружество юкъе экономически интеграци дегІайоаллара боккха лоархІам хилар.

Дуьнен халкъашта юкъерча коммунистически болама проблемашна хьажаьча болхлой группе къаьстта терким тІебохийтар марксизма - ленинизма йохаргйоха принципаш аьрцальарен аьттехьарен оппортунизм тІакхуваш хиларах лерсе еш хилар.

Арахьарча торговли дешаш дувцача болхлой группе дийцар экспорте лахьхІа йола продукци дукхагІа арахеца йолча боккхача лоархІаме резервех, арахьарча торговле беча балха вОккъарле еча кхочамбоацарех.

Социализм хьалъяра, Іилманехнически революцехи айхха кхаьчеча кердача этапага моттиг [illegible] кадровой политика дешаш дувцаш [illegible] группа заседани. Цига [illegible] белгалдаьккхар кадраш кийчъяраш дегІайоалеара, хьалъ боахаме болх беча социалистий квалифицированни лакхъяра эффективни система дІакхечадина йола практикана юкъелоаллара тІалерзаяь деча гІуллакхий боккха лоархІам хилар.

VI-ча съезда болчлой группашка иштта дийцар дІахо а Іилма, культура дегІайоаллара, социалистически демократи организаци тоаяра дуьзадаина а кхешаш а дешаш.

ЧССР ФЕДЕРАЛЬНИ СОБРАНЕ СЕССИ

ПРАГА, 9 декабрь. ТАСС корр. В. Кривцов хьахоьт:

Тахан чакхаь хилар 26—27 ноябре массана юкъарча хоржамашка хаьржача ЧССР Федеральни собране Халкъа палатан Къамий палатан цхьан [illegible] хьалхара заседани.

Заседане вар ЧССР Президент Л. Свобода, КПЧ ЦК Генеральни секретарь Г. Гусак, ЧССР правительства Председатель Л. Штроугал, КПЧ ЦК Президиума членаш чакхбенапа кандидаташ, КПЧ ЦК секретараш, республика Федеральни правительства членаш.

Заседани хьайийллар ЧССР Федеральни собране Къамий палата председатела Д. Ганеса.

КПЧ ЦК Генеральни секретара, ЧССР Къаман Фронта ЦК председатела Г. Гусака предложенегІа шинне а палата депутаташа хьаржар а болаш ЧССР Федеральни собране председатела хьаржар депутат А. Индра, ЧССР Федеральни собране председатела хьалхарча заместителаш — депутат Я. Марко, председатела заместителаша — депутаташ В. Давид, Д. Ганеш, Б. Кучера, А. Поводнил, Л. Гануесо.

Цул тІехьагІа шинне а палата цхьан деча заседане къамаьл дир ЧССР Федеральни собране председатела А. Индра. Цо баркал аьлар депутаташта шийга бокъела теша болаш, цо белгалдаьккхар КПЧ-з бокъа тешам, цул политика хьахьоашаш хилар [illegible] наьх дегІалга.

Республика вахара лакхехьарча органа беррига болх, аьлар дІахо А. Индра, тІаберзабаь хургба Чехословаке КПЧ XIV съезда оттаь социалистически обществе дІахо а дегІайоаллара программа кхоачашъяра. Даррига вай халкъа хьешташта вай тІехьа тІаболагІача хана а [illegible] социализмана. СССР-ах лелача юкъарча гІуллакхашта, дерригача социалистически мехкашарча къоагІон гІуллакхашта вай тоавезахилара тІа латта [illegible] йола политика.

ДІахо А. Индра дийцар Федеральни собране депутатий декхарех. Цо белгалдаьккхар КПЧ [illegible] политика чакхьоаккхаш хилар хьахьоккхаш болча чехословакий федерации лаьраш тІехьа тІайоагІача хана а дегІайоаллар а, чІоагІйерг а хилар.

Индостански ах гІайрен тІара тІом

ДЕЛИ, 9 декабрь. (ТАСС). Эгара [illegible] юкъало Калькутте хоам баь мехкалара, индийски эскар «Мукти бахини» яхача кортоалие [illegible] кхаьй эскараш цхьаь. Малхбоален Пакистана территоре тІа кхаь оагІорахьа толамца наступлени еш ха. Индийски эскаро дІалацай лоархІаме стратегически пункт — машенашна юха [illegible] узел Комилла, пакистански эскаро еш хинна дукъьон йоха а яь. Мегна яхача хи тІа улача Даудканди — Чандпур яхача участке (малхбоален Пакистана административни центра — Даккана къулбехьен - малхбузехье) а кхаьча.

Воккха стратегически пункт Джессор (Даккана къулбехьен малхбузехьа 130 километр) дІалаьца индийски эскар Пакистанни дІатІадоаза. Официальни докьем беча хоамах, индийски эскар Джессорден [illegible] дахача шоалагІа йолча керте Кхулна чудаьнна.

Малхбузен фронте. Джамму [illegible] ду. Официальни юкъало беча хоамах пакистански эскаро керда кхо [illegible] Чхамб яхача йолча индийски эскар оборона керхача рубеже тІехьайина даьлар.

Бармер яхача секторе индийски эскар [illegible] да: Хайдерабада оагІорехьа (Карачина 140 километр малхбоалехьа) Пакистана территорешка 30 километр дІачудахад из.

Индийски информацешни агентствашка деча хоамех Малхбоален Пакистане пакистански эскара командующи генерал-лейтенант Ниязи, кхьбола лакхара эскархой, Малхбоален Пакистана администраци вайлаш гетара сих Дакка а бита, самолетаца Малхбоален Пакистане дІабахар.

ТАМАШ

РЕЦЕНЗИ

ЦХЬА ДИИ БУТТ хьалха вай Нохч-ГIалгIай книжни издательстве кепаттеха арахецна Гагиев Гирихана «Малха кIала» яха стихотворенийн поэмийн сборник.

Гагиев Гирихан поэт ва. Къона ву иза, къаньа а вац. Поэтан къонах къьийса хилла. Поэтан къонах къьинен хуме, къонан къьинен даргIа йоатIа цар язъю хIаман а: стихаш, поэмаш, дуаццараш. Къонан къьинен стихаш алац вай, къонан къьинен поэташ алар а шийсса дац. Къонан къьинен яхача дешашна тIехьа хьех: воккха-зIамига, лакха-лоха, нетакъа-сома, верста-еIийла, хозя-нийча, могаш-цамогаш, ишта ахьйола эшнетахаш а. ХIаьта уж поэтах дош оалача хана хьуэ а ала а гIIан. Поэт вале-иа, вене-вац, мух саьна, догIа во. Гагиев Гирихан — ва.

Кхаь даьхьен латт «Малха кIала» яха книжка: граждански стихаш, безама лирикен, наьхах йола поэмен. Наьа-даьхенах йолча стихотворенеца дIайолаю поэто граждански стихаш:

Хьа духьа лаьвв са,
са Нана-Даьхе,
Дега сай малеш,
Сай хьахар...

Уж дешаш хIоарга чулоаццам болаш, дика аьна да. ЦIахо:

Хьа аьттув — са аьттув,
Са бала — хьа бала...

Укхаза «са бала — хьа бала» метта, «Хьа бала — са бала» аьннадаларе нийсогI хургхар.

Керда дош ала вIаштIехьдаьннад поэта Лейлинах а «Ленин — даьча» яхача воашача поэма тIа:

Бекарг-бетта ваьв со,
Ленин аьвча бетте,
Ханеш дека даьнча
Оалхазарий метта.
«Оалхазарий меттала» ала дезар.

...даьна тара
Хет из хIара сага.
Да цуи дог, малх санна,
Массе къамаш сага.

Лениннах духха кадаьл. Хала тема я иза. ХIаьта а шай тайпара, цхьаннe а вай гIалгIай поэзе ца кадаьча бесса, иаду Гагиев Гирихана.

Дикка стихотворенеш я «Коммертера чувеча ахьна стихаш» «ГIалгIай меттала деттаду са дог», «ДоттагIчоа, ца цIена полтуа йiлача, баьккха ловца».

ГIалгIай меттала деттаду са
дог,
ГIалгIай меттала.
ГIалгIай меттала со хьа
бIаргех хьог,
ГIалгIай меттала.
Хьаьнага површина аз массаза
хетт
ГIалгIай меттала.
Сона-м малх а лоавшака
хьалкхетт
ГIалгIай меттала.

Мотт — поэта боахам бе, ярах да, са да, сий да. Цудухьа деттаду гIалгIай поэта дог «гIалгIай меттала». Мотт ца хиннача дийнахь соцаргда из.

ГIалгIай поэзе керда рифмаш еннай поэто. Уж хIара стихотворенеца а. Хьажал, мишта хоза язьйнаь лешаш («ДоттагIчоа, по цIена полтуа йiцача, баьккха ловца»):

Ма гIеххьа я полтуа
Шорала, йIоахалла...
Хозача пусвало
тIера Iойоахийла!

Бакъда «Даьй лаьттала» яхача стихотворене тIа:

Хьа сий ца дой, бац ахьа шай
Мах са, деттал дола лаьтта,
Хьа босенех боалх са даьй,

Говраш тIера бесса лаьхьта, — яхача дикача мугIарашта кIалха уж тайпара меца, эсала, кхета кхала дола мугIараш язду поэто:

ЦIерах батийтабий итта,
Бахтабаш, хьайна могаш, хи чу

Ког кIалхара хьмдов лаьтта
ДIаухаш моттигаш хилча,
Тахан сайга беча бала,
Легадеш шай шийла лоа,
Дагаехча лоамаш гIалаш
СанаргIата со а воал.

Укхаза «етта, хечу» яха дешаш «лаьтта, хьлча» яхача дешашца рифма йер духьа оттадаь да, хIаьта «...Ког кIалхара хьмдов лаьтта дIаухаш моттигаш хилча» вайнахьа уйла яц, эрсий уйла я. Ишта рифмаш ларгIа йоа йолаш яц «Лоа, воал», «в» (...со а воал.) рити йер духьа оттадаь да.

Хоза, шаьра, сурт долаш язъю Гагиев Гирихана безама стихаш я. Дикаьраш дукхагI я: «Безам ба са вахал...», «Хьо зIамига йолча хана...», «ТIехьа юсийла хьо вон-ие...» «Безам яха кура кхалсаг...», «Шийла дош Iа сога аьлар...», ишта кхьыраш а. Вочарга хьожаргда вай:

Царне
Аьхкий Iомор, аьхкий Iомор,
Лаьккха ба хьа гоазала ткоб:
Дуне массел дола шилда
Хьона нараIомо хоа.
Аьхкий Iомор, аьхкий Iомор,
Со хьа ниахк чIоагIа хьог:
Сона-м маган кираIомо
Сай езачун зIаьнига дог.

Эрсий меттала уйла ела язьйнь я е стихотворени а. Цул соагIа, «аьхкий Iомор» яха дешаш нийса дац. «Оакхарий Iомор, оакхарий Iойадар» аьла дезар укхаза. Ишта я ер я:

ХIара йоккха сага дагахь
Кийча хул со, бехка даьна,
Дагадехча: «Са езар а
Хила ескй из мо къьаьна?»

ХIара, хIара йоккха сагах
Берташ даьхал къахет сона,
Дагадехча: «Хиннайй-теш
Из я са езар мо къона?»

Цкъа-дале, «йоккха сага» алан вай, «йоккхача сага» оал, «бехка даьна» алац, «даьна бехка» оал, цоацагI-дале, «дагахь» а, бегах а йоккхача сага даьна бехкар поэта метта цхьанехьа сага а эзди дац. Чулоаццам нийса болаш яц «Езар, са ярах ваха массел дац» яха стихотворени а.

Цхьаьна дола кхоачамбоацараш дале а, дика язьдый Гагиев Гирихана «Нана» яха поэма. Из йоккха я, уж йорча лоацача рецензе тIа хьоастаа вIаштIехьдаргдоацаш. Вокхьа, хетарах, «Малха кIала» яхача сборника тIа эггара дикагIйола стихотворени «Тамаш» я, хIара поэт сэмдоалчо дагахь Iомае мегарг йолаш:

Делкаш, делаш, доахаш,
доагIаш,
Тамаш елаш, елаш тамаш,
Тамаш елаш хIара зизах,
Гаьнах, хьастах, маьлха ниэхI...

Юххера а стихотворени чакхйоалаш йоах поэто:

Тамаш—тиьамаш, сага дошна...
Елаш тамаш хIара денна

Тамаш елаш, нах. Дегаш цIенагIа хургда шун, уйлаш сийгдагIа хургья шун. Тамаш йолаш хургда шо.

ХАШАГУЛЬГОВ Iаьла.

МОСКВА. Художникий ЦIен Выставочни зале хьоалл «Москвана юхе хиннача Сийлахь-боккхача тIема 30 шу кизарь яхa Москвани Московски областен художникий выставка.

СУРТА ТIА: «Довагор Руза» яха картина.

Автор — А. Чилин.

ТАСС фотохроника.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ИСКУССТВО ДОАЗОЛ ДЕХЬА

Дукха езача Грознера наькъа а деьха самолета чухайнача туш дар «Вайнах» яхача тха ансамбла артисташ кIезиг-дукха сатем байна хилар. Тамаш а яцар. Бехктохамеча, цул соагIа доазол декъарча моххка эстара хьалха ела гастролешка хоалаш дар тхо. Москве тха программага хьежар ВЛКСМ ЦК комисси. Комисси раьза хилар программина юкъерча еррига номерашта.

Моттача кийчонца даьлар тхо Чехословаке лаьтта. Массехк дош дла безам ба Чехословаке доазол юхе уллача Чоп яхача станце кхаьчача вай мехкахо-сайче тхоаьх кхетарах. Из вар Нохч-ГIалгIай АССР Надтеречни районера Чапаев Султан. ВIашагIкхетарах хинна дегагIоа кхы а чIоагIйир кхи сийна даьча халхарешка.

Праге тхо кхаьчача гоаддицца наькъавахар тхона вежарешха йолча республика столица къахьегамхой, ара Iа дале а. Накъабаьхкараш бар Советско-Чехословацки доттагIлен обществацара нейкъостий а. «Солидарность» яхача гостиницe безаме тIаийцар тхо, дукха дIайха, дег тIара дешаш аьлар. ХIаьта тха цIерагIа фусамдаьйта барцал даьлар В. А. Татаева, М. Гешаева. ШоллагIча дийнахь Прага исторически моттигашка, музейшка гIолла хьожаш чакхдаьлар тхо. Чехословаке оаха мел деча даькъашка тхона ва Советско-Чехословацки доттагIлен общества секретарь Милош Ванек.

Тхоай хьалхара концерт дикар оаха Назор яхача городе. Ала доагIа концерт тхона хийтачул а хилагIа чакхдаьннига. ХIара номер «бис» яхаш, цIаьхха хьовхар дохаш чакхдаьлар концерт. Концерт чакхдаьнначул тIехьагIа тхога даь дег тIара къамаьлаш цIаьхха а дагардаргдац.

Цул тIехьагIа оаха концерташ читтадир городашка Трутнове, Пардубице, Зруч-на-Сазаве. ТIаккха тхой гастролеи дIадо йихьар оаха Словаке. Тха гастролеш чакхйоал мехка деза денош долча хана — ЧССР болхлой хьалхарча президента Готвальд Клемента 75 шу дизара юбилей белгалдеча денош.

ХIара городе тха вIашагIкхетараш хул Ратушашка (Советашка) Чехословаке Кагирхой Социалистически Союза вихалашна, заводийн фабрикайн болхлоашна. Цар тхона дуац шо-шоай приятой гIулакхех, хIаьта оаха Нохч-ГIалгIайчех культурин, боахама вахарах, пятилетка шерашка де дерхIарех. Геттара чIоагIа дегачудужаш хилар тха г. Пардубица кагирхошна «Гранд» яхача отела актови зала хинна вIашагIкхетар. СССР-ча, ЧССР-ча кагирхой болаш къамаьлаш дар тхона юкъе хиннараш. Цул тIехьагIа тхо тIаийцар городской Ратуше. Сий долча хьаьший книжка тIа кулгаш яздир.

Тхо, Нохч-ГIалгIай артисташ, тхой хур деш да вай искусство маьрра укхаза дIайовзайтара.

М. ДИДИГОВ,
Чергий-Балкхарой АССР заслуженни артист.
Чехословаки.

ФИЛОЛОГ-IИЛМАХО

Дона тIарча Ростоверча пачхьалкхен университете филологически Iилмай кандидата Iилман степень яккхара защита толаме чакхъяьккхар укх шера цхьайтталагIа, хана Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен педагогически институте эрсийн доазол дехьарчен литература кафедра ассистента Х. Ш. Нальгиевас.

Х. Ш. Нальгиевай диссертаце тема я «Идиот» яхача романа тIа психологически анализ яра Ф. М. Достоевски гоазаль. Психологически анализа гениальни гоазаич хиларах терра дерригача дуне тIа Iа хеза волча Ф. М. Достоевски творчески стила шийтайпара художественни психологизма балхалонаш хьахьекхай диссертаце автора, цуи «Идиот» яха роман ларде а лоацаш.

Х. Ш. Нальгиевас диссертаце защита чIоагIаьь хиларах хоам баьб ВАК-о укх деношка.

М.-Р. ПЛИЕВ.

КОДЗОЕВ Тимур.

ГIИШЛОНХОЙ ДА ТХО

Тхо даьхкедаш лаьтте
хьоашагIа,
Тхо даьхкедаш нах дахар
Iоахаш,
Тхо хьалхеллаш [illegible]
кулгашца
[illegible]

ТОКАЕВА Соня.

СА БЕЗАМ

Маьлха денош дIайха доцийт
Царел бIайгI ба са безам.
Лоамаш [illegible] цIена доцийт
Царел цIеналагIа ба са безам.
Лакха доцийт лайга поалаш!
Царел лакхагI ба са безам.
КIоарга доцийт кIоарга
форданаш!
Царел кIоарга ба са безам.
Зила синна ба са безам,
Тирр мо цIена ба са безам,
Садаьах безза ба са безам,
Дуне дизза ба са безам.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Со безамо-м [illegible] хьо!

ГАМБОТОВ Бекс.

* * *

[illegible]

Халкъа багахбувцамцара

Абу МАЛЬСАГОВ.

ГУ ДАЬРА...

—ВАЛЛА хIана бIаргагой ше-ца! — хьаттад доагIаш дулла чIога тIаттуллача малаш кIал а ела, дика хIана бIаргагуш йоаца цхьай гаргара сар йолчара дийнадаш йолча цхьаь кхелсаге.

— Гу даьра [illegible]

ХЬАЙНА ЦА ЛОЙЯ...

ВАЙХА [illegible]

— Ва Дела, хьайна ца лойя [illegible] — [illegible] Цагено.

ЯЛХ ШЕРА ХХЕТАРГВОАЦАЧА

ЦХЬАН шера [illegible] хьаттад:

— Фу дар Iа цига, боккхара дIа [illegible] хьо?

— Фу дир-м хац [illegible] — [illegible]

ДИЙНАХЬ А КОРАДАГIАЦ...

ЦХЬАН бус Цаген волча чу [illegible]

Цу сона [illegible] Цагено:

— [illegible] дийнахь а корадагIац [illegible]

ВИР ХИННАД-КХ...

ЦАI [illegible] Цагена. Дукха нах [illegible] Цагено:

— Ва нах, са шоллагIдола вир [illegible]

— Фу [illegible], Цаген, [illegible] вир дагаьчоа?

— Вир хиннадар-кх, — аьнад Цагено.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛОАЦЦА ДУВЦАРАШ

Хь. ОСМИЕВ

«Мецъенна́й со»

ВОРХI шу даьнне [illegible] [illegible]

Хьамзат ОСМИЕВ.

Письмо

БИРСА а [illegible]

Маьлхацара безам

АЬХКИ [illegible]

СТУДЕНТАШ БОЛЧА ХЬОАШАЛГIА

Укх денош Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен педагогически института актови зале сакъердаме вIашагIкхетар хилар студентий. Уж болча хьоашалгIа ена хилар гIоранна волча революционера, политически белгала Валерьян Владимирович Куйбышева йоаI Галина Владимировна.

Цо дийцар Валерьян Владимировича балхацарча, вахацарча оамалех, революционни политически деятельностах. Зале вIашагIкхийтарий чIоагIа тамаш тIоасам дер вIашагIхийча Валерьяна шийдоаь, библиотекера книжкаш дешарагIа хилаш хинача лоIамах, политическа кружокашта эггара хьалха юкъе ваьхарах, бархIазза лацарах, диазза ссылке вахийта хиларах, г. Самаре (хIанз г. Куйбышев) февральски революци болча хана цо Советский Iаьдал чхойкабаь хиларах.

— Бакъда, — аьлар Галина Владимировнас, — вай кхадеча гIулакхах кIоарга тийша хиларах торо хилар Валерьян Владимировича халнанашта кIала ца ена, ка ца яла.

Студентий а хьехархой а тарам ишта чIоагIа тIаозаш дийцар Галина Владимировнас шийвошас язъяьча стихаш. Уж дазъра историех дийцар, цхьаццараш еша а дийцар.

Зале вIашагIкхийттарашта чIоагIа баркал а оалаш, дIаьхдаь тIоараш а детташ чакхдаьлар вIашагIкхетар.

М. РАШИДОВ.

КУЛЬТУРНО-БЫТОВОЙ ХЬАЛАШ ТОАДАРА

Бахача наьха культурно-бытови гIулакхаш кхоачашъяра дукха балхаш ду райсовета депутаташа. Цу тайпара наказаш кIезига тиннадац харжархоша укх шера. Де дезаш кIезига дене а, районе бахача наьха культурно-бытови хьалаш тоадара дукха балхаш даьд. Масала, Шаьла, Курчалое, Чири-Юрта 756 бера даьрхIа хьатIахетта школьни цIенош хьалдаьд. Нагахьа санна Шаьларча больницe хIаиналца къе хиннайе, хIанз кхычa тайпара да хьал. 140 квадратни метр хулаш хьатIахетта цIа хьалдаьд цига. Ишта Серження-Юрта 220 моттиг йола башха-дика клуб хьалъяьй. Шаьларча № 3 йолча школана хьатIахетта 160 моттиг йолен Мескер-Юрта 530 моттига даьрхIа йолен керда школаш ер бутт боалехьа йистеяргйолаш я. ХIаьта хоалама хIама ца эшшаш йистеяьннад Автуре 160 моттига даьрхIа хьатIахетта дош дола школьни цIа. Воча хьала тIа хинна массехк километр наькъаш тоадаьд. Цу тайпара масалаш кхы дукхха а доаладе йиш я.

Ш. МАХМУДОВ,
Шаьла райисполкома плановой отдела экономист.

ТЕЛЕВИДЕНИ

11 декабрь

9.05 — Передачий программа. 9.05 — Массанена йола гимнастика. 9.30 — Кердадераш. 9.40 — «Шачноя» яхача халкъа кхазерий ансамбла выступлени. 10.00 — «Золушка». Пионерий Дворцана теннкий театра спектакль. 10.55 — «На стреже» яха документальни фильм. 11.15 — «УчагIацIено». Iилма , хара программа. 11.45 — Къилбаседа-ХIирий АССР илланча халкъарие халкъа ансамбла концерт. 12.35 — Сага закона. Къаьхьегама хьакъехьа долча законий керда кодекс. Передача ю юридически Iилмай доктора, профессора Ткачевас. 13.05 — Телевизиони фильмий Бургасоски IV фестивала фильмаш-лауреаташ. «Нисьпь» яха художественни фильм. 14.20 — Дунен халкъаьшта юкъера панорама. 14.50 — «Вош-Iаьла» Нурадилов цIерагIа театра спектакль (нохчий меттала). 16.45 — «Коламский сюита» яха телевизиони фильм. 17.30 — Экономико-математически методаш вычислительни техники юкъеьккхар лерда тIа халкъа боахам кхьалбеза тоадара гIулакхаш. 18.00 — СССР Лакхехьарча Совета депутаташа дуцы (нохчий меттала). 18.15 — «Городской романс» яха художественни фильм. 19.55 — Iилма берам. 20.05 — Къонабараста йола хара. Къонача востанни йолонтохашта вIашагIкхетар (нохчий меттала). 20.35 — «Ха». Информационни программа. 21.00 — «КВН»-75». Сезон хьаел. 23.00 — Кердадераш, передачий программа.

12 декабрь

9.00 — Передачий программа. 9.05 — Берашта йола гIуйрнара гимнастика. 9.15 — Кердадераш. 9.30 — Демарзонта. «Гурга бетта саьнат». 10.00 — «Музыкальни киоск». 10.30 — Къонабараста. «Планета океан». Дунен океана тоххам барен хаьбарабарен историех йолча олимпиада кхоаллагIа тур. 11.30 — Халкъа творчество Еррнгоовна фестиваль Белорусси ССР. 13.00 — «Къона ленинец». 13.35 — Школана долча хоньъостала. Литературни произведени шерана тIа хьахох, «Данапка юххерча отарешкара сайренаш». 14.45 — Са пятилетка. Бригадир Усманов (нохчий меттала). 14.55 — Ханеца гIа бола Базоркина творчествас. 15.30 — Советски миниистреры. Курахал. 16.10 — Хозаа, са республика! Халкъа творчество телевизиони фестиваль. Ленински рур. ом. 17.10 — «Ловзаш 1уйре» яхача альманах оагIонаш тIера (гIалгIай меттала). 17.30 — «Тахан—Ямони» (шоллагIа передача). 18.00 — Художествении гимнастикех йола дунен халкъашта юкъера эрк. Вентрера передача. 19.30 — Аничерон. «Дангара ав массаза даьнь». Телевизиони спектакла премьера. ШоллагIа дакъа. 20.35 — «Ха». Информационни программа. 21.00 — «ЦIасти байри» яха Гливера балет. Кирова цIерагIа долча оперин балетин Ленинградски пачхьалкхен Академически театра спектакль. Ленинградера трансляци. Трансляци йисте яьча кердадераш, передачий программа.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллен Грозной моргаш а йолаш, йовчаш а йовшаш, делкъийга кхачалехьа дохк а хоалаш, гIийла мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 3—8, Грозне 3—5 градус йIовхал йолаш хила а тарлу.

ДIахорча шин дени цин буса кхьаьа, вагт-мангаьа еIха а ешаш, юкъ-юкъе йовчаш а йолаш, хьалхарча дийнахь цхьанцайолча моттигашка дохк а хоалаш, хьаьа дотташ боешаш гIорабаьча бовраме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура байсхаика 2 градус шелалгара 3 градус йIовхалга юкъеа денош 5—7 градус йIовхал йолаш хила а тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

11 декабрь

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец. 9.00. «Малышок» яха берий кинотеатр йийлла я. 11.00. «Сийгал» яха клуб. 12.00. «Почемучка» яха клуб. 16.00. «Сай дера хетаьй аз сай халкъа» яха литературни сайре. 17.00. «Искусства дневник» яха киножурнал. 18.00. «Современник» яха эстрадни студи. «Илли дезараш хетаьй» яха йийлла урок. 19.00. «Ритм» яха клуб. Сакъердамеча вIашагIкхетарий сайре.

Химикий культура Дворец. 11.00. «Луноход» яха клуб. ДикагIдолча берий сурта «Сона дуне гу» яха конкурс. 15.00. «Бригантина» яха клуб. «Дохлача хIаман эш сиоровка, смекалка, тренировка» яха конкурс. 16.00. ЛадугIа йовзаш йолча аьшарашка яха духовой оркестра выступлени. 17.00. «Сага органязма функцеш» яха лекци. Тематически кино хьожаргда. 17.30. Юридически консультаци. 19.30. «Общественни духьалара вахенски уж дIаядара ду гIулакхаш» яха беседа.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 11.00. Н. А. Некрасов ваь 150 шу дузара хетаьь утренник.

Пролетбата цIерагIара культура ЦIа. 17.00. «ВЛКСМ 30 шу» яха общежита. Кердача литература обзор. 18.00. Халкъашта юкъерча хьалах йола лекци. Хронико-документальни фильмаш хьожаргда. 20.00. Кагирхой салаIара сайре.

Н. К. Крупская цIерагIара культура Дворец. 18.00. Н. А. Некрасов ваь 150 шу дизара хетаьь «Поэти гражданин» яха литературни сайре.

12 декабрь

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец. 9.00. «Малышок» яха кинотеатр йийлла я. 10.00. «Хозачун дуне тIа» яха изобразительни искусства студи. 11.00. «Вай долча хьоашалгIа ва массовик» яха утренник. 16.00. «Политически дунен тIа» яха клуб. «Нравственности закона» яха лекци. 17.00. «Таханарча денна кердадараш» яха альманах. 18.00. Мультипликаци езарий шерен. 19.00. «Ритм» яха клуб. Йовзаш йолча эшарий сайре. 20.00. Классически музыка езарий клуб. Халкъа оперин театра лакъа а лоацаш классически халхара студе коллективна творчески отчет.

Химикий культура Дворец. 11.00. «Безача мехка гIолла» яха кинопутешестви. 18.00. Н. А. Некрасов ваь 150 шу дизара хетаьь литературни сайре. 20.00. Кагирхой салаIара сайре.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 12.00. «Космонавт» яха кинотеатр йийлла я. 17.00. Художественни самодеятельноста коллектива концерт.

Пролетбата цIерагIара культура

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-61, 364051, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-06; редактора зам.— 3-38-11; бахктохама секретара — 3-34-20; партийни вахарен, культурен, промышленностен отделий — 3-42-20; юрта боахама отделан — 3-43-28; письмой отделан бухгалтерин — 2-00-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-61, 364051, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-06; зам. редактора—3-38-11; ответственного секретаря—3-34-20; отделов партийной жизни культуры и промышленности — 3-42-20; отдела сельского хозяйства— 3-43-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-00-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ052267.

Заказ № 10581.